

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2958 — nočna 2996, 2994 in 2959

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.044,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Zakaj se Poljska brani vzhodnega pakta?

Medtem ko so v Nemčiji čisti vodje narodnega socializma pobijali nečiste in je avstrijski zvezni kancler izkrmel, ker je preveč ljubil svobodo svoje domovine, ter je Mussolini, v zmed, kateremu sinu fašizma bi pomagal, ali nemškemu, ali avstrijskemu, pošiljal v strašni poletni vročini svoje polke na severno mejo, je poljski zunanji minister tiho, brez velikega diplomatskega in tiskovnega ropotanja izvršil zanimivo delo. Obhodil je vse male baltske države in ustvaril prvič po svetovni vojni in tem predelu Evrope iskreno željo po sodelovanju med državami, ki jih je zgodovina posadila v isto zemljepisno okolico. Imel je srečo, kajti če bi evropski fašizmi ne bili poskrbeli za žalostno zabavo, ki še vedno doni po ušesih vseh kulturnih narodov, bi bilo Beckovo potovanje brez dvoma postalo predmet mnogo bolj ostre kritike političnega javnega mnenja. Tako pa je ostalo skrito v zatišju. Le par francoskih časopisov, ki po navadi črpajo na uradnih studenih, je mimogrede izrazilo svojo nevoljo nad »nerazumljivimi potji, po katerih hodi poljska zunanja politika«. Kaj pa je tako nerazumljivega na tem, kar počne sedaj Poljska?

Pred pokolji v Nemčiji in na Dunaju je vsa Evropa govorila o velikem varnostnem paktu, ki sta ga iztuhtali Rusija in Francija in ki naj bi postal nekaj obrambni zid proti vsem onim, ki bi radi spremenili sedanjo politično razdelitev Evrope. V pakto so povabile skoraj vse države, tudi Poljska in Nemčija. Toda francoski državniiki niso dovolili nobene nejasnosti ter so odkritosrečno priznali, da bo Francija sklenila s sovjetsko Rusijo posebno zavezniško pogodbo, če bi se zamisel skupnega pakta ne posrečila. Iz tega sledi, da je Francija pripravljena dati prednost zvezi s sovjetsko Rusijo, če bi se njeni starejši zavezniiki obotavljali z navdušenjem sprejeti predlog o skupnem paktu. In česar se je bilo treba bati, se je tudi zgodilo. Med zaveznicami Francije se je prva oglasila Poljska, ki je na francoski predlog odgovorila, da ji ni všeč in da je treba nastopati previdno in previdarno. In takoj je odjeknila iz Pariza jezna, nejevoljna kritika.

Kaj je zgrešila Poljska? Pri tako velikanskem, vso Evropo obsegajočem načrtu, kot je francosko-sovjetski pakt in ki ga naj podpisajo domala vse evropske države, vendar nikdo ne more zahtevati, da naj veljajo izključno francoski ozirali za skupno merilo, po katerem naj se ravna vse druge države. Poljska, ki je velesila, leži prav v osrčju onega ozemlja, za katerega varnost naj bi jamčili predloženi pakt. Ali torej nima ravno Poljska v prvi vrsti pravico, da si predlog ogleda od vseh strani, predno se mu brez pridržkov more pridružiti, in da strogo pretehta vse njegove koristi in tudi morebitne škode, predno napravi končno izbiro.

Francosko-sovjetski predlog hoče, da bi na eni strani Rusija prevzela jamstvo za francosko mejo ob Reno in da bi Francija prevzela jamstvo za rusko mejo proti Poljski. Poljski pa hočejo vsiliti peresnik v roke, naj takšno pogodbo brez pomisleka podpiše! Kako namreč naj pomaga Rusija braniti francosko mejo proti Nemčiji, če ne na ta način, da bo Nemčijo mogla napasti na njeni vzhodni meji, to se pravi, da bo mogla s svojimi armadami vdreti na Poljsko, jo preokrožiti od vzhoda do zapada in udariti proti Berlinu. In kako naj jamči Francija drugače ruske meje, če ne tako, da bo smela svojo vojsko pošiljati zopet čez poljsko ozemlje. Zdi se, kot da bi Francija in Rusija sklepali zvezo na podlagi položaja leta 1914, ko sta obe še neposredno mejili na Nemčijo. Toda danes je vmes velika Poljska s 33 milijoni ljudi, ki naj po računih francosko-ruskega predloga postane prehodno ozemlje za tuje armade, ali pa celo še njihovo bojišče. Kdo se bo torej čudil poljski vladi, če predloga o vzhodnem paktu ni mogla sprejeti z bučnim navdušenjem, ker je opazila, da je ravno njeno ozemlje tisto, ki ga je pakt izbral za bojno polje, kadar bi jamstva postala potrebna. Poljske vsled tega nihče ne more obsojati in je naravno trditi, če ji nekateri očitajo, češ, da je nehalna, neslovarska, germanofilska in podobno. Kajti tudi mi bi se dvakrat premislili, predno bi podpisali še tako krasen varnostni pakt, če bi le samo slutili, da bi utegnil lepega dele spremeniti naše lepe kraje v bojišče. Se manj jo je treba obsojati, ker za njo — in ona je prvi sodnik svoje lastne varnosti — obstojajo še drugi načini, da si zavaruje nedotakljivost svojih meja. Mesto obširnega, preokrožnega pakta, v kateri bi sedela cela truma držav, hoče Poljska očuvati svojo varnost z dvostranskimi pogodbami z vsakim svojih sosedov. To politiko zasleduje polkovnik Beck že več ko eno leto, to mu pa tudi najbolj zamerijo v Franciji. Če bi bili v koži Poljakov, bi se nam tak občutek zdel krivičen.

Toda za sedanjo poljsko politiko obstojajo še drugi razlogi, ki jih v sedanji pakto-maniji in v nekem nerodovitnem vseslovan-skem čuvstovanju premalo upoštevamo. Sovjetski komisar za zunanje zadeve Finkelstein-Litvinov sicer govori o miru in o varnosti. To je tudi njegova dolžnost, zvezana s službo zunanjega ministra, a nikakor ne more razodevati pravih idejnih osnov politike republike ruskih sovjetrov. Stalinov namestnik Kaganovič pa teh obzirov nima in zato tudi mnogo bolj jasno izpoveduje prave idejne pogojske sile sovjetske zunanje politike. Tovariš Kaganovič pa je, ne še dolgo tega, izjavil, »da sovjetska Rusija ne bo mogla uspešno uveljaviti svoje politike, razen, če vzdržuje med nekomunističnimi

Maršala Hindenburga zadnja pot

Pogreb v Tannenbergu Hitlerjevo slovo

Stotisoči okrog groba - Hitler se zahvaljuje rajnemu, da je hitlerizmu pomagal do polne zmage

Berlin, 7. avgusta. AA. DNB poroča iz Tannenberg: Nacionalni pogreb predsednika Hindenburga se je vršil v prostornem častnem dvoru tannenbergškega spomenika, obdanega z osmimi žiroglatimi stolpi, povezanimi z visokimi obzidjem. Kresta s pokojnikovim truplom je stala na katafalku pred ogromnim križem sredi dvora, okoli nje je pa bilo 58 zastav oddelkov, ki so se udeležili člani državne in deželne vlade, diplomatskega žilja tannenbergške bitke. Okoli 3000 oseb, med njimi zbor, vodstva kopne vojske in mornarice, člani rajstaga, zastopniki oblasti in mnogo drugih oglednih osebnosti, je zasedlo prostore na tribunah, postavljenih okoli središča dvora, kjer so stali častni bataljon in delegacije raznih društev, medtem ko se je zunaj obzidja zbrala množica okoli 200 tisoč ljudi.

Po žalni koračnici »Eroica« je protestantovski vojaški škof Dohrmann opravil mrtvaške molitve in v svojem govoru poudaril, da je pokojni Hindenburg izrecno odredil, da naj se pri pogrebu s posebno hvalečnostjo spominjajo vojakov, ki so padli v svetovni vojni, in da ne želi slavospevov, temveč da naj ga samo priporoče milosti božji. Svoj govor je škof zaključil z besedami: Žalostjo v srečo, a ponosno pokopavamo danes njegovo tru-

plo. Naj njegov duh živi v nas vseh in naj nam pomaga graditi tretji raj! Nato je škof podelil blagoslov.

Hitlerjev govor

Potem je imel spominski govor državni kancler Hitler. Orisal je Hindenburgovo življenje in posebno poudaril, da je pokojni maršal 9 dni nato, ko mu je cesar poveril kot vpokojenemu generalu poveljstvo nad armadami v vzhodni Prusiji, izvojeval največjo zmago v svetovni zgodovini in rešil nemška tla pred opustošenjem. Tragični konec štiri in pol letnega boja nikakor ne gre v breme Hindenburgu; ta konec pomeni samo ob-sodbo politikov. Toda staroslavna vojska je doživela nov triumf, ko nacionalna Nemčija leta 1925 ni našla boljšega zastopnika kakor vojaka maršala Hindenburga. Bil je čudež skrivnostne Previdnosti, da se je pod predsedstvom tega prvega vojaka in služabnika našega naroda moglo pripraviti vstajenje našega nemškega naroda in da je on sam odprl vrata nemškemu preporodu. Kot predsednik rajha je postal maršal zaščitnik nacionalno socialistične revolucije in s tem tudi prerodenja našega naroda. Tu, kjer počivajo vojaki njegovih zma-

govitih polkov, bo našel Hindenburg svoj večni pokoj med praporji in zastavami v večni paradi. Nemški narod bo pa romal k svojememu mrtvemu junaku, da bo tam v stiski črpal novih sil.

Po Hitlerjevem govoru so zapeli pesem »Ich hatt' einen Kameraden«. Nato so sprožili častno salvo, vsi navzoči so pa zapeli obe narodni himni. Potem so kresto odnesli v stolp generalov.

Medtem, ko se je vršil pogreb Hindenburga v Tannenbergu, so v Rimu in Parizu opravili za-dušnici za pokojnim nemškim predsednikom.

Po Nemčiji

Svečanosti so se razen v Tannenbergu vršile tudi po vseh večjih nemških mestih. V Monakovem je govoril v imenu vrhovnega vodstva napadalnih oddelkov pred zbranim uradnimstvom von Cnausen, ki je med drugim izjavil: Predsednika von Hindenburga so pravkar spremlili k poslednjemu počitku. Naš vrhovni vodja Adolf Hitler je zdaj na čelu države in nas bo vodil k svobodi in časti. Borili se bomo, dokler ne dosežemo cilja, ki ga je postavil fuhrer. Danes mu vnovič prisozemo zvestobo.

Fašizmi se krhajo...

Punt proti Mussoliniju

Arpinati je zaprt z množico drugih vodij fašizma

Curi, 7. avgusta. b. Arpinati je zarota je povzročila med vodilnimi fašističnimi krogi v Italiji veliko vznemirjenje. Podrobnosti o zaroti so se lahko izvedle le iz pripovedovanja potnikov, ki prihajajo iz Italije.

Na poštah v Italiji je poostrena cenzura. Telefonska kontrola je tako stroga, da ni mogoče dobiti po telefonu prav nobenih vesti o položaju v Italiji. Nezaupanje do politike sedanjega režima je prišlo te dni do velikega izraza. Da je stvar resna, se vidi predvsem iz tega, da so prispeli v Švico nekateri ugledni fašistični funkcionarji, ki so prišli pri Mussoliniju v nemilost, pa so pravočasno pobegnili iz Italije. Trdijo, da je v vrstah fašistične stranke nastalo precejšnje nezaupanje do politike sedanjega režima. Zadnji zunanje-politični neuspehi ter obupne finančne in gospodarske razmere v državi so prisilili celo člane direktorija fašistične stranke, da so pričeli resno razmišljati o nastalem položaju. Mussoliniju se je doslej še zmerom posrečilo, da potlači nezadovoljstvo in da zapre usta onim, ki so bili najbolj nevarni.

Tiranija OVRA

Tajna fašistična policija OVRA je razvila v Italiji danes tako aktivnost, da ne more noben fašistični funkcionar izreči nekaj, kar že v isti uri ne bi zvedel šef italijanske vlade Mussolini. Člani OVRE dobivajo tajna navodila direktno od Mussolinija in imajo strog nalog, da že v kali zadušijo vsako kritiko. Način, kako to storijo, jim je dan na prostu. Vsakdo, ki nekaj spregovori proti režimu, je takoj denunciran, odstranjen s položaja in izključen iz fašistične stranke. Oni, ki so nevarni, so takoj deportirani in konfinirani. Na tak način se je večkrat izvršilo čiščenje v fašističnih vrstah, kar je vodstvo stranke imenovalo »selekcijo« (izbiranje).

Nasilne metode fašističnega režima, ki so znane izza Matteotijeve afe in po umoru duhovnika Minzonija je fašistični režim že davno opustil in jih zamenjal z metodami tihe likvidacije.

Boj proti vsaki kritiki

Fašistični režim ni pričel samo borbe proti poskusom eventualnega odpora, ampak je pričel z energično likvidacijo vsake kritike, ki gre na škodo fašističnega režima. Pri tem se poslužuje

državami neprestano trenje, in da bo najlažje branila svoje meje na Daljnem vzhodu — kjer so najbolj izpostavljene — če se ji posreči zaneti požar med Nemčijo in Francijo, ker potem ne bo zamagala niti ena, niti druga — in obe sta Stalinovi državi enako pri srcu — ampak bo nastopila revolucija, od katere bo komunizem edini imel koristi. Kdo bo zameril Poljski, ki je soseda Rusije, če manj posluša Litvinova in bolj verjame Kaganoviču in če je prišla do spoznanja, da je ta tolikanj povelječevani vzhodni pakt moskovski izrodek, s katerim hoče sovjetska republika dobiti v roke zakonita sredstva, da se vmešava v vsa evropska vprašanja in da utrdi omrežje III. internacionale še s političnim pogodbami, ki jih bo spoštovala le toliko, kolikor ji bodo koristne za njene politične cilje?

Zato se ne bomo čudili poljski vladi, če skuša pridobiti za svoj boj proti vzhodnemu paktu — v obliki kot je predložen — tudi male baltske države. Nasprotno, skušali bomo razumeti, da je to njena življenjska borba, upravičena življenjska borba, ki bo morda tudi drugim evropskim narodom prihranila razočaranja. Toda naj jo nerazumevanje, na katero je zadela ponekod po Evropi, ne zakrke, tako da bo dosegla oboje: varnost svoje države in ohranitev starih prijateljev.

predvsem deportacij, konfinacij, policijskega nadzorstva, v težjih slučajih pa posebnega tribunala za zaščito države. Pri vseh prefekturah so za to ustanovljeni posebni odbori za konfinacije. Oni, ki bi se s čimerkoli zameril režimu, dobi sporočilo, da je pod policijskim nadzorstvom in da ne sme biti nič več v mestu, kjer je doslej stanoval. Če ti ukrepi ne pomagajo, ga deportirajo in po večini take škodljive fašistične režimo izženejo na Liparske otoke. Tako se že 8 let postopa s protifašističnimi elementi, ki jih fašistični režim ne more obtožiti ničesar, kajti vsakogar, ki se le malo pregreši proti današnjemu redu v Italiji, spravijo pred izredno sodišče za zaščito države.

Izredna sodišča

Razprave pred tem tribunalom so tajne in vlada je doslej objavljala le imena onih, ki so bili obsojeni. Sedaj pa je bil tiskovni urad predsedstva vlade reorganiziran in namesto šefa tiskovnega urada Polverellija je bil imenovan Mussolinijev zet grof Ciano. Tisk sme zabeležiti le to, da je izredno sodišče obsodilo neko skupino protifašistov na več let robije, imen protifašistov pa ne sme objaviti. To metodo so od bivših znanih fašistov občutili na svoji koži nekdanji tajniki fašistične stranke Farinacci, ki se je pa pred kratkim »poboljšal« in je postal zopet član fašistične zbornice. Isto je okusil tudi Turati, ki je bil dolga leta najboljši Mussolinijev prijatelj in

sodelavec in ki se je kot tajnik stranke pokazal za izredno dobrega organizatorja. Mussolini ga je najprej odstranil s položaja tajnika fašistične stranke, nato ga poslal v blaznico in končno ga je deportiral na otok Rhodos, kjer je še sedaj. Zadnje mesece je doletela ista usoda fašističnega poslanca De Davida in fašističnega publicista Maloportu, sedaj pa tudi višjega državnega podtajnika v notranjem ministristvu Arpinati.

Arpinati klotul glavnega tajnika fašistične stranke

Arpinati se je sprl z Mussolinijem pred nekaj meseci. Tajnik stranke Starace, ki je izvršil Mussolinijeve volje, je moral izvršiti z Arpinati-jem to, kar je zahteval Mussolini, zaradi česar je prišlo med Staracejem in Arpinati-jem v navzočnosti Mussolinija do osebne obračunavanja. Arpinati je pri tej priliki prisilil tajnika fašistične stranke par krepkih zausnic. Takoj nato je OVRA aretirala Arpinati in izvršila pregled običajskih knjig Bologna, kjer je bil Arpinati še pred kratkim mestni načelnik. Ker niso mogli ugotoviti nobenih nepravilnosti, niso mogli Arpinati spravi pred sodišče, kakor je želel šef italijanske vlade, ker pa je bil nevaren, so ga enostavno konfinirali. Njegovi prijatelji v Bologni so bili vsi odstranjeni s položajev v mestni občini in tudi iz pokrajinskih odborov fašistične stranke.

Vse proti fašizmu

Politična akcija, ki jo je vodil Arpinati proti direktorju fašistične stranke, pa ni mogla biti povod, da se ga postavi pred sodišče. Kakor se čuje, je rovarjenje proti fašističnemu režimu zelo razširjeno. Trdi se pa, da Arpinati niti ni bil glavni vodja te zarote. Trdi se, da so v tej zadevi kompromitirani še drugi številni fašistični voditelji in celo člani fašističnega kvadrirumvirata.

Balbo zahteva preosnovno vlade

Upor bo izbruhnil...

Vse kaže, da se opozicija v fašističnih vrstah pripravlja na odločno akcijo, ki je ne bo mogla ustaviti niti tajna fašistična policija OVRA, za katero izda Mussolini težke milijone narodnega denarja. Nevzdržnost finančnega položaja je pospešilo nezaupanje v fašističnih vrstah v sedanji režim in opozicija ima vedno lažje delo v akciji proti Mussoliniju. Javno je, da bo ta akcija izbruhnila z vso silo na dan v trenutku, ko se bodo že itak slabe razmere v Italiji še poslabšale, to pa je zelo blizu.

Nemiri v Alžiru

Alžir, 7. avgusta. Zadnja poročila o položaju v Konstantini navajajo, da je po prihodu vojaških čet nastal mir. Po glavnih dogodkih ni bilo novih incidentov. Pri spopadih je bilo ubitih 27 oseb, od teh 22 židov. Pobili so jih večinoma v njihovih stanovanjih. 30 oseb je ranjenih. Med pobitimi židi so bili nekateri znani kot trgovci in izposojevalci denarja. Verjetno je, da so postali žrtve osebne maščevalnosti. Evropejci niso nadlegovali mislimani. Tudi v okolici Konstantine so bili izgredi. Tu so ubili dva žida. Arabski voditelji očitno niso obvladali svojih množic. Verjetno je, da so se te množice dale zavesti od profesionalnih agitatorjev. Oblasti so aretirale 40 oseb. Izdale se obojne varnostne ukrepe zaradi pogreba židovskih žrtve.

Paris, 7. avg. p. Danes je izdalo notranje ministristvo o dogodkih v Constantine komunike, v katerem pravi, da se je pokol judov razvil iz razmeroma majhnega incidenta, ki pa je privedel v nedeljo do krvavih dogodkov. V teku bojev je bilo 27 mrtvih, od tega 23 židov in 4 domorodci. Nadalje je bilo ranjenih okoli 20 oseb, ki so pa vse v domači oskrbi. V svrhu vzdrževanja miru sta bila odposlana v Constantine dva bataljona vojaštva, da okrepita tamošnjo garnizijo, ki je sedaj številčno zelo slaba. Oblasti so aretirale okoli 80 oseb in nadaljujejo preiskavo. Danes je generalni guverner Alžirja odpotoval v Constantine,

Kaj bo z našim sadjem?

Medtem ko se posvetujemo, propadajo milijoni narodn. premoženja

Maribor, 7. avgusta.

Danes dopoldne je bila na okrajnem glavarstvu v Mariboru anketa zastopnikov sadnih pridelovalcev, Kmetijske družbe in banske uprave ter sadnih trgovcev, povabljeni so pa bili tudi nekateri politiki. Navzočen je bil načelnik Kmetijske družbe, podpredsednik senata dr. Ploj, ravnatelj Sadjarske in vinarske šole Priol, oba kmetijska referenta, predsednik mariborske podružnice Kmetijske družbe dr. Kovačič in drugi. Anketa naj bi prinesla jasnost v vprašanju letošnjega sadnega izvoza, vendar tega smotra ni dosegla. Vršila se je splošna razprava o najboljši preloži vprašanih, določenih sklepov ni bilo mogoče izvršiti, ker niso znani pogoji izvoza in drugih bistvenih podrobnosti, ki so z izvozom v zvezi.

GLAVNO JE IZVOZ

Položaj je na sadnem trgu še vedno tak, kot je bil: vagoni stoji na železniški postaji, skladišča se polnijo, cena jabolk je 75 par do 1 Din in vse čaka na odredbo iz Belgrada: na izvozne liste. Čim se bo odprl izvoz, potem se bo uredilo tudi vprašanje nakupne cene, ki je sedaj zaradi teh homotij tako nizka, da ne odgovarja na noben način položaju na sadnem trgu. Cena je odvisna od dveh činitelj: od izvoznih premij, glede katere se sedaj še ne ve, koliko bo znašala, in od vprašanja, ali bo Nemčija dovolila večino kontingenta izvoziti alla rinfusa, kot se je izvažalo prejšnja leta, ali pa bo vztrajala na svoji prvotni zahtevi, da mora izvažati sadje samo v zabojih, kar seveda režijske stroške znatno zviša. In rešilo bo moral nositi sadni producent!

KDO PREJME PREMIJE?

Glavna razmotrivanja se sedaj vrtijo okrog izvozne premije, ki znaša 500 mark ter izvira iz carinske razlike med 2 in 7 markami, pri kontingeniranem in nekontingeniranem izvozu. Premijo dobi Prizad, razdelila naj bi se pa ne med trgovce, izvoznike, temveč med producente. Pri zgornji višini bi znašala povprečna premija 80 par pri kilogramu jabolk. V slučaju, da dobi premijo izvozniki, ki so sedaj plačali jabolka po 75 par do 1 Din, bi to značilo, da so kupili sadje popolnoma zastonj! Zaradi tega je predpogoj vsega, premijo naj dodeli producenti. Nihče pri nas pa še sedaj ne ve, ali bo premija res 5 mark in kako se bo razdelila. Zaradi tega tudi ni mogoče določiti nakupne cene; kajti če res dodeli premijo v naznačeni višini, potem je umljivo, da morajo za iznos te premije povisati nakupno ceno jabolk. Govori se pa celo, da namerava Prizad obdržati celo premijo, ali pa vsaj znaten del ter bi iz tega naslova kril izgubo in stroške pri izvozu pšenice. To bi bilo nedopustno, da bi naša jabolka izravnila škodo, ki je nastala po krivdi Prizada!

VPRASANJE KONTINGENTA

Še tudi ni rešeno. Sindikatu, ki se je ustanovil na zahtevo Prizada, se je dodelilo skupno s Kmetijsko družbo 750 vagonov jabolk za izvoz iz Slovenije na račun kontingenta. Od tega 400 vagonov mošnega sadja za izvoz alla rinfusa, 710 vagonov pa ranega in poznega sadja v zabojih. Pogajanja so se v teku, da bi se razmerje glede zabojev in alla rinfusa izpremenilo, da se dovoli večji kontingent za rinfusa — naložena jabolka. Je pa še vprašanje, če bo Slovenija sploh imela dovolj sadja, da lahko izpolni zahteve kontingenta. Če nam gre sedaj izvoz ranega sadja po vodi, ki je boljše obrodilo, kot pozna jabolka, potem bomo imeli na razpolago samo 300 do 400 vagonov za izvoz.

Eksplodizije v Zagrebu

Zagreb, 6. avg. AA. V podstrešju poslopja okrožnega sodišča v Zagrebu se je 4. t. m. okrog 9 pripetila manjša eksplozija, ki ni nikogar ranila. Stvarna škoda je neznatna. Policijske oblasti so razen tega našle v javnem stranicu v rezervuarju za vodo manjše količine montiranega razstreliva in ga pravočasno odstranile. Rezultat dosedanje preiskave kaže na nekega člana inozemske banditske organizacije Perčeca in Pavelića, staraga 30 let, srednje rasti, črnolasega z majhnimi in pristrizženimi brki, slabe telesne konstitucije, oblečenega v temno modro obleko. Razpisana je nagrada 20.000 Din za tiste, kdor prime ali pripomore k aretaciji zločinca. — Uprava policije v Zagrebu.

Šahovski turnir v Mariboru

Pirc in Steiner vodita

Maribor, 7. avgusta.

Današnji dan mariborskega mednarodnega šahovskega turnirja je bil gotovo eden najzanimivejših, ker je prinesel srečanje dveh najmočnejših mojstrov tega turnirja. Borila sta se naš domači prvak Vasja Pirc in avstrijski prvak Spielmann. Na ostalih deskah so se borili Stupanj proti Menšikov, Vidmar ml. proti Steinerju, Reifur proti Drezgi. Astaloš pa je imel prost dan.

Danes dopoldne so se odigrale še nekatere višee partije, ki so se končale takole: Menšik : Vidmar remi, Stupanj je dobil proti dr. Drezgi. Menšik se je predala brez nadaljevanja partije Steinerju. Današnje tretje kolo se je pričelo popoldne ob 15 in trajalo do večera ob splošnem zanimanju publike, ki jo je posebej privabil dvoboj Spielmann in Pirc. Ob pol 6 se je odločila interesantna igra med obema mojstrima s čudovito zmago Vasje Pirca. Današnje kolo pa je izpadlo sledeče: Kol druga je zmagala Menšikova nad Stupanjem, malo pred 8 pa so končale še ostale partije, v katerih je zmagal Reifur nad Drezgo in Steiner nad Vidmarjem ml.

Stanje po tretjem kolu je sledeče: Pirc in Steiner 2½, Spielmann, Menšikova, Reifur 1½, Stupanj 1, dr. Astaloš, dr. Drezga in Vidmar ml. ½. Jutri dopoldne je prost, popoldne pa se prične četrti kolo, in sicer igra Menšikova s Pircem, Steiner s Stupanjem, Spielmann z Reifrom, dr. Astaloš z Vidmarjem, dočim ima dr. Drezga prost dan.

Turnir v Belgradu

Belgrad, 7. avg. m. Snoči se je nadaljeval amaterski šahovski turnir. V drugem kolu sta partiji Nikolič : Schreiber in Matvejev : inž. Feuer kmalu končali neodločeno. Nadalje je Šorli premagal Makšimoviča, Grenčarski pa Pavliča. Ostale partije so bile snoči prekinjene, se nadaljevale danes dopoldne in se končale s sledečimi rezultati: Juršič je zmagal Nagymelykutija, Feder Bayerja, Durdžinski Rajkoviča, Sikošek Careva in Vuković Petroviča. Senzacija drugega kola je bil poraz Rajkoviča.

Današnja vremenska napoved: Menjajoča se, večnoma znatna oblačnost, brez posebnih padavin.

LJUDSTVO JE V SKRBEH

to razburjenje pa še netijo nekateri brezvestni sadni trgovci, ki ga izrabljajo za čim večji pritisk na cene. Je pa tudi razumljivo, da so kmetje v skrbeh. Prodali so jabolka trgovcem, ki sadja po večini še niso plačali. Ljudje so dali sadje na slepo srečo. Trgovci pravi: Čim več dobim, tem več bom dal. Če ne dobi nič, ne bo tudi ničesar dal. Mnogo sadne trgovine je namreč še v rokah ljudi, od katerih bo v slučaju katastrofe le malo dobilo. Večina sadnih okolišev je odvisna letos od prodaje ranega sadja. Pozna jabolka, predvsem kanade in mošanke, skoraj nikjer ne kažejo lepo, škodovala jim je pa tudi toča. In letos je med ljudmi tudi taka stiska za denar, da bi dali slednje jabolko od hiše, samo da dobijo nekaj dinarjev za najpotrebnejše.

Ljudi zanima: ali bo Prizad kos nalogi, ki si jo je naložil? Skušnja s slivami dokazuje, da ne bo šlo tako, kot so si v Belgradu zamislili. Z jabolk je stvar še košljivejša. Kanadk ne moreš prodati tam, kjer kupujejo mošanke, vsak kraj ima svoje specialitete, za katere vedo edinolet trgovci. Poleg tega je birokratizem, s katerim Prizad posluje, nepremagljiva ovira sadne trgovine. V vrstah sadnih producentov se vse bolj širi mnenje, da bo Prizad zadal letos slovenskemu sadjarstvu hud udarec, od katerega se ne bo več kmalu opomoglo. Rezultat bo: žitni monopol št. 2, le da bo ta za naše kraje še občutnejši, ker ne bo mogoče najti načina, kako razdeliti bremena poloma na vso državo. — Zato ljudje tudi ne razumejo, zakaj nekateri krogi še sedaj tako krčevito branijo politiko Prizada.

SINDIKAT

za sadni izvoz, ki se je ustanovil v Mariboru, pa je izrazil proteste v vrstah sadnih trgovcev samih, ki niso v sindikatu. Še vedno ni namreč rešeno vprašanje razdelitve kontingenta na posameznike in mnogi se bojijo, da bodo ostali prazni rok.

KMETIJSKA DRUŽBA

naj bi bila v sindikatu nekako kontrolor in zastopnik sadnih pridelovalcev. Dobila je od kontingenta 50 vagonov, pa brez obveze za polno izrabo omejenih količin, dočim je izvoz za trgovce v celotni količini obvezen. S 50 vagoni pa ne bo mogla Kmetijska družba preveč uspešno intervenirati na tržišču in bo prožila nekaj ugodnosti glede nakupne cene lahko samo svojim članom.

KONČNA RESITEV

se obeta v najkrajšem času. Baje naj bi že jutri 8. t. m. prispelo v Maribor 150 izvoznih dovoljenj, obenem pa da je že dr. Nemeš, delegat Prizada, uredil v Nemčiji vprašanje premije in načina izvoza ter obračunavanja. Za producenta bo pač glavno, da se reši vprašanje premij, da se bo vedelo, koliko bodo trgovci lahko plačevali, ko začnejo nakladati blago. Da bi namreč pozneje povrnili presežek iz premije, na to ni misliti. Situacija pa je danes že taka, da bo vsaka ura zakasnitve postala za izvoz ranega sadja usodna. Trgovci si pomagajo sedaj na ta način, da vlagajo v naložene vagone, ki čakajo na kolodvorih, led, kar pa tudi ni dobro, ker se sadje moči. Veliko vskladnišnega sadja je že poslalo mokastele ter se je bati, da nam bo Nemčija reklamirala celo vrsto pošilk.

Belgrad, 7. avg. m. Glede izvoza stajerskih jabolk v Nemčijo je danes vaš dopisnik izvedel, da se bo dr. Nemeš, vodja sadnega oddelka pri PRIZAD-u po jutrišnjem vrnili iz Berlina. Takoj po njegovem prihodu bodo vsi interesi pozvani preko Avale, da predložijo potrebne prijave pri PRIZAD-u za izvoz svojih artiklov iz Nemčije.

Promet P. H. narašča

Belgrad, 7. avgusta. AA. Promet Poštne hranilnice v juliju 1934: V juliju je varčevanje dobro napredovalo. Pristopilo je 4076 novih vlagateljev, lako da zadal nalaga pri Poštni hranilnici in njenih podružnicah 297.165 oseb, znesek vlog pa je zrasel za 11.178.219,19 Din ter je znašal konec julija 676.281.572,02 Din. V četrtem prometu se je odprlo 75 novih računov, tako, da jih je zdaj vsega skupaj 24.061. Promet po teh računih je znašal konec julija 4.947.190.011,36 Din. Od tega se je izvršilo s prenosom brez uporabe gotovine 46,97 odstotkov. Stanje vlog po četrtih računih je znašalo konec meseca julija 908.099.267,42 Din. Skupne vloge pri Poštni hranilnici presegajo konec julija 1579 milijonov dinarjev.

Osebnosti

Ljubljana, 7. avgusta. AA. Ban dravske banovine dr. Drago Marušič je nastopil svoj redni letni dopust. Za njegove odsotnosti ga zastopa pomočnik bana dr. Pirkmajer.

Belgrad, 7. avgusta. m. Z rešenjem pomočnika prometnega ministra so upokojili: pomožni vlakovodja Mihael Sever, grogovni nadzornik Josip Zaplatin, strojevodja Karel Meklenšek, prometnik Karel Perše, blaginjičarka Josipina Luzner, vsa na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva.

Belgrad, 7. avgusta. m. Z današnjim popoldanskim brzovlakom se je odpeljal v Rim na dvomešni dopust tukajšnji apostolski nuncij msgr. Herenegild Pellegrinetti.

Belgrad, 7. avgusta. Napredovala sta v 4. skupino 2. stopnje dr. Ivan Bizjak, sodnik okrožnega sodišča, in Božidar Rukavina, namestnik državnega tožila, oba v Varaždinu.

Fučov rešen

Sangaj, 7. avgusta. TG. Čete nangsijske vlade so danes zaustavile pohod rdeče vojske proti pristanišču Fučov. Sinoči namreč so napadli komunistično vojsko pri Snihovu in jo porazili. Potolčena armada beži proti severu in jo preganjajo kitajski aeroplani.

Lyauteyev grob v Maroku

Pariz, 7. avg. p. Danes je prispel v Pariz Pierre Lyautey, sin pokojnega maršala ter je izjavil zastopnikom Havasa, da je njegov oče izrazil željo, da naj bo pokopan v maroški zemlji. Enako željo je izrazil tudi maršalova žena in bo francoska vlada odredila prevoz zemeljskih ostankov pokojnega maršala v Maroko, kjer bo maršal nanovo pokopan ob velikih slovesnostih.

Ameriška oboroževanja

Washington, 7. avg. p. Vojno ministrstvo naznaja, da bo okrepilo redno ameriško suhozemsko vojsko od stalnih 118.000 na 165.000 mož, nadalje se poveča število basnikov od 12.000 na 15.000. Ravnotako bo okrepljena obalna straža, zlasti proti Tihemu oceanu. To povečanje števila vojsk bo stalo državo letno okoli 35 milijonov dolarjev, za kolikor se bodo morali povečati vojni krediti.

Po hitlerjevskem puntu na Koroškem

Heimwehr pretepa Slovence

Učitelj Viternik in Hitler zaprta v Celovcu

Maribor, 7. avgusta.

Prijatelj našega lista nam piše: V nedeljo, 29. julija so aretirali heimwehrovci na pliberskem kolodvoru učitelja Viternika in profesorja Hutterja iz Globasnice, ko sta se vrnila iz Jugoslavije, kamor sta pribežala pred hitlerjevci. Ti so ju hoteli namreč v Globasnici aretirati, ko so zavzeli vas. Še danes — po 8 dneh sedita v ječi v Celovcu, kjer ju tudi pretepajo.

★

Radi zadnjih nemirov je v Avstriji še vedno vse nervozno. Ob vsaki mali priliki se pojavljajo tuintam streljanje. Nezadovoljstvo vlada tudi med redno vojsko, kjer dobivajo vojaki na dan 0,5 šilingov, in med Starhembergovci. To tvorijo tudi 16 in 17 letni fantje, dobivajo pa na dan po 3,5 šilingov plače. Hitlerjanci se v trumah podajajo v skrajno levo. Mladina, preje hitlerjansko usmerjena, se je orientirala v drugi ekstrem in mladi, še niti osnovni šoli odrasli otroci prehajajo v komunistični tabor. Tudi pri zadnjih bojih so se bojevali na strani hitlerjevcev komunisti. To se je opazilo zlasti pri bojih v okolici Leobna in v Leobnu samem, kjer so bili tudi boji najhujši.

Menda je padlo pri teh bojih okrog Leobna največ mož redne vojske.

Zanimivo je imenovanje hitlerjevcev o Jugoslaviji. Od svojega mladega prijatelja hitlerjevca je dobil drugi, ki je ostal domalo na Koroškem, pismo. V njem se zelo pohvalno izraža o sprejemu in o dobri oskrbi pri nas. S tem je razblinil svojemu koroškemu tovarišu doma marsikatero nezaupanje o Jugoslaviji, ker mu celo svetuje: »und schon sofort auf die Bahn nach Jugoslawien«. Vsem dober tek — pred 14 leti so nam drugače govorili!

Obsodbe v Avstriji

Dunaj, 7. avg. p. Pred izrednim vojaškim sodiščem je bil danes obsojen na smrt edini član aktivne vojske, ki se je udeležil puča dne 25. julija, Ernst Teike, na smrt na večalih. Smrtna obsodba je bila izvršena ob 17.55.

V Celovcu je bil pred izrednim vojaškim sodiščem obsojen na smrt narodni socialist Kostelnik, ki se je udeležil bojev v okolici Wolfsberga. Nato ga je zvezni predsednik pomilostil na 15 let težke ječe. Za njim je bil obsojen drugi narodni socialist Brunner na 12 let ječe. V Gradcu pa je bil obsojen narodni socialist Rainisch na 6 let ječe.

Obrat v sovjetski politiki

Nedavno je francoski zunanji minister Barthou pred poslansko zbornico obrazložil obrat francoske zunanje politike h sovjetski Rusiji, ki naj bi po francoskem naziraju postala čimprej tudi članica Zveze narodov. Barthoujev govor pa je glavni organ moskovske politike »Pravda« (št. 145) na sledeči način komentiral: »Zbližanje sovjetske republike in ene najmočnejših kapitalističnih velesil Evrope je najočividnejši dokaz notranje moči in rastočega ugleda sovetov v mednarodnem svetu. Ta preobrat v mednarodni politiki ne vpadla slučajno z uspešno dovršitvijo našega petletnega načrta. Dejstvo, da so kapitalistične države same sprožile misel o pristopu sovetov v Društvo narodov, je ponovno dokaz za rastočo ugled in pomen sovjetske republike, ki zmagoslavno in z nezmisljivo silo gradi novo socialistično družbo in postaja najvažnejši faktor mednarodnega miru.«

Oficijski komentar Moskve očividno popolnoma namenoma združuje notranjo in zunanjo politiko. Toda dejanski položaj je precej drugačen. Sovjeti ne rabijo miru radi njihove rastoče moči in velikih uspehov prve petletke, ampak radi tega, ker so velikanski načrt mogli le deloma uresničiti in je ostal prav za prav veliko nedovršeno delo. Dva uradna vira iz prav zadnjega časa (Itoji wy-polnenia perwogo piatiletnego plana — uspehi in izvedba prve petletke, Moskva 1933 — in »Projekt druge petletke, Moskva 1934) to dokumentarčno dokazuje. Iz priobčenih podatkov je mogoče trojno razbrati: 1. Petletka je gotovo dovršila veliko delo. »Ako označujemo« pravi prvi vir, »stanje industrije v l. 1928 — 100 potem rezultira v l. 1932 za sovjetsko Rusijo koeficient 218,5, za kapitalističen svet pa 67«. Toda tej ogromni modernizaciji ruske industrije v nikakem razmerju ne odgovarja tehnično znanje in spretnost delavstva, ki z visoko modernimi stroji ne zna obratovati. Zato so sovjeti bili primorani, da so kot glavno točko druge petletke določili potrebo »osvojenja« nabavljenih strojev. 2. Uradni dokumenti dalje povdajajo nerentabilnost državnih podjetij, radi česar je bila država prisiljena seči po inflaciji, ki je po uradnih podatkih že 1. januarja 1934 presegla 7 milijard. Da seveda takšna inflacijska politika ne bo ostala brez učinka na domači trg in domačo gospodarsko politiko, je tudi popolnoma jasno. 3. Morda še važnejši pa je tretji faktor, da je namreč sovjetska republika za premož, jeklo in železo žrtvovala človeka. Izgradnja konsumne industrije je še vedno tudi v drugi petletki le postranski pomen. To pa pomenja neprestano in trajno oslabiljenje delovnega človeka.

Ne sme pa se misliti, da v Rusiji ni vedno več razumejših glav, ki uvidevajo neznosnost tega položaja. Toda razvoj se kljub boljšemu spoznanju nekaterih avtomatično nadaljuje in vleče s seboj še naprej stare napake in stare bolezni. Samo primer: Na 17. strankarskem kongresu je izjavil finančni

komisar Grinko, da so sovjeti l. 1933 potegnili iz prometa poldruga milijarda papirnatih rubljev. Mnogi papirnatega denarja je torej na koncu prve petletke ogromna narasla. Sicer ruski zakon za kritje črvenca predpisuje le 25% vrednost, česar se je dosedaj Rusija tudi držala. Toda emisiji državnih bonov pa ne stoji ničesar na poti. Jasno je, da bodo sovjeti morali nekeje vzeti denar; ako hočejo uresničiti drugo petletko. Sicer je res, da so dohodki iz državnega gospodarstva v dobi druge petletke preračunjeni na 418 milijard rubljev nasproti 120 milijardam za dobo prve petletke. Toda kako malo realne so te številke, je povedal zastopnik finančnega komisarijata prof. Leontjev, ki je izjavil, da se boji, »da bo novi načrt prav tako padal iz krize v krizo, kakor je bil slučaj tudi v drugem, da bo namreč industrializacija mogoče izvesti le s pristradanjem prebivalstva«. Zlasti se to tiče kmetijske prebivalstva, ki še vedno predstavlja tri četrtine vseh prebivalcev. Z sedaj se kaže zelo vzemirljive posledice letošnje slabe letine in mnogokje je prišlo že do ostrga boja med državnimi oblastmi in njihovimi pomagači ter kmeti tudi takšnimi, ki so organizirani v Kolhozah. Glavni generalni državni pravdnik Akulov je bil pred kratkim prisiljen zagroziti z najstrožimi represalijami proti tistim, ki bi se branili oddajati žito. Ako k temu opozorimo še na žalostno stanje, v katerem se nahajajo sovjetska prevozna sredstva, radi česar se zlasti vojni komisar Vorosilov vedno znova razburja, potem vidimo velike težave, s katerimi se mora v domači politiki boriti Moskva.

Pravilno spoznanje tega položaja in pa nedovršenost, ki je v ruskem gospodarstvu in o kateri govori vsaka vrstica sovjetskega tiska, je naglila sovjetsko diplomacijo, da je tako željno prišla za ponujen francosko roko. Znano je, da so skozi 15 let bili sovjetski diplomati na odločno revizionističnem stališču. Sedaj pa so naenkrat menjali svoje mišljenje in so postali veliki nasprotniki vsakega revizionizma, ker si ne delajo iluzij, da bi revizionizem vedel do vojske, v katero bi se hočeš nočes morala zaplesti tudi Rusija. Vojske pa se sovjeti boje radi popolnoma negotovih meja na Daljnem vzhodu, še bolj pa, ker je notranji položaj v sovjetski Rusiji skrajno napet in nekonsolidiran. Zato so sovjeti hiteli, da so nenapadne pakte z nekaterimi evropskimi državami na svojo inicijativno podaljšali kar do l. 1945. Nasproti Poljski in Rumuniji pa so se prav za prav odpovedali reviziji celo lastnih meja.

Neuspešna dovršitev prvega petletnega načrta in ne njegove pridobitve, kakor pripoveduje ruski oficijelni komentar in pa ovire v notranjem gospodarskem razvoju kakor tudi nevaren politični položaj na vzhodu so sovjece naglnele do spremenjene politike napram evropskim državam.

Duhovna pot španske mladine

Zanimivo podoba iz sodobne Španije, o položaju in izgledih za bodočnost v duhovnem in političnem pogledu, nam razgrinja poročilo Paula Keinsa, ki je izšlo v znani nemški liberalni reviji »Die neue Rundschau«. Priobčujemo ga v celoti:

Zelo težko je prerokovati, na katero pot namerava kreniti španska mladina. Prav lahko pa je, nasprotno, ugotoviti, po kateri nič več ne namerava hoditi. Zakaj v tej zvezi močno pada v oči dejstvo, da moške, ki so bili duhovni pokoreniki revolucije in vse do revolucije voditelji intelektualne ter deloma tudi proletarske mladine, zdaj nimajo nobenega vpliva več. Vsi oni, liberalni revolucionarji iz l. 1931, Unamuni, Marañóni, Ortega y Gasseti, so pri poslednjih volitvah v Cortes (parlament) propadli. In to, čeprav so bili kandidati stranke ministrskega predsednika Lerrouxa, ki je po svojem mišljenju Cerkev prijazna. Zakaj v tem je jedro vprašanja: kot poborniki republikanske državne oblike bi bili še vedno popularni, ker je monarhija gotovo za dolgo časa, če že ne za vselej, odigrala svojo vlogo.

Toda s politiko laicizma, ki jo je potem vodila republika in ki je žalila čustva širokih ljudskih slojev, so duhovni revolucionarji iz l. 1931, soobremenjeni, dasi so se pogosto in s poudarkom protivili uvedbi laicizma po francoskem vzorcu. Filozofi in pisatelji so revoluciji pot pripravljali, politiki pa so ji po prevzemu oblasti s svojimi protirevolucionarnimi ukrepi pravili priljubljenost. V tem je nekaj tragike. Veliki intelektualci so prišli namreč zategadelj ob priljubljenost, ker so bili po ljudskem pričanju soodgovorni za napake, ki so jih delali politiki. Ne da bi jih kdo krivil antiklerikalizma — ne, le od nepriljubljenih laicističnih struj jih niso razločevali.

To pride najbolj do izraza pri Ortegi y Gassetu. On je sicer voditelj skupine, ki ima mnogo obetajoče ime »Nueva politica« — toda tam življenje ni živahno. Ortegov vpliv na mladino je občutno nazadovol — to ni nikakoli komiselna trditve, marveč čisto objektivna ugotovitev. Fascinirajoče, vzburkajoče knjige, kakor »Upor množice«, so, kakor svoj čas Rousseaujevi spisi v Franciji, soprovožile revolu-

cijo. Potem pa je Ortega pač umel duhovito kritizirati, zanikovati, toda pozitiv je izostajal. V njegovem letošnjem članku »Viva la República« (El Sol, Madrid), se to najbolj pokaže. Republika brani zgolj kot obliko države, a to ne more zadovoljiti, ker mora imeti sleherna oblika tudi svojo vsebino. Značilno je, da samo venomer ponavlja, da je odklanjal laicizem republikanskih levicarjev.

Toda strastna, pod vplivom duhovne in ekonomske krize trpeča mladina terja več nego obrambo, kritiko in zanikanje. Prej jo razvnamo gesla kot kritično ocenjujoče sodbe. In to geslo se je zadnji čas razodelo, prav posebno temperamentno ga je pa v svojih dveh knjigah »Genio de España« in »La nueva Catolicidad« lausiral nadarjeni pisatelj Giménez Caballero. Geslo je: Rim. Rim je bil mati španskega slojstva v antiki, Pet rimskih cesarjev, med njimi Trajan, je iz Španije doma. Filozofi kakor Seneka, Kvintilijan in drugi, so bili Španci. Vse petnajsto in šestnajsto stoletje diha duha rimskega katolicizma. In razpad v sedemnajstem stoletju je samo posledica odklonitve rimsko-krščanske bistva in nagibanja k španskemu značaju tuji francoski kulturi. Te teorije so močno razširjene zlasti med intelektualno mladino. Odstotek akademske mladine, ki ga zastopa FUE (Federación Universitaria Española), zavzema sicer antiklerikalno meščansko levčarsko stališče, toda njen vpliv in pomen vidno hira.

Levičarski ekstremizem vpliva prav za prav samo na delavstvo. A tu gre manj za marksizem kot za anarhizem. Torej ne gre za doktrino, marveč za čisto mistiko! V kolikor je ta anarhizem sindikalistično poburvan, je zgolj samo mezdno gibanje brez duhovnega podstavka. Njegovi ideali pa, »comunismo libertario«, revolucionarna »odprava države«, svobodni glavni promet brez plačilnih sredstev, to so čista mistika in utopija. Te mistične oblike, ki spremljajo vsakdanjo borbo za povznanje mezd, nam tolmačijo intenzivnost razrednega boja v Španiji, tolmačijo nam pa v prvi vrsti številne teroristične akcije in bombe atentate.

Slovenci v Argentini

Kakšna društva imajo

Argentina, meseca junija.

Slovensko izseljenstvo v Južni Ameriki vseh ozirih mnogo na slabšem kakor naše izseljenstvo v Združenih državah Severne Amerike. Posebno izrazita je ta razlika v društvenem življenju. Oni imajo bujno cvetoče organizacije, mi pa ne moremo nuditi niti društva, ki bi se zdaleka dalo primerjati onim. Z eno besedo povedano, Slovenci smo v društvenem oziru tukaj pravi berači, in to najbolj po svoji krivdi. Kolonija, kjer še nismo opazili političnega razločka, ki je v Sloveniji tako značilen, ni mogla nuditi do sedaj niti ene organizacije, ki bi vsaj deloma ustrezala zahtevam in potrebam našega tukajšnjega izseljenstva. In kje je krivda? V malenkostnih osebnih sporih, ki zastrupljajo življenje in ozačuje naše kolonije? Da, osebna naspotstva in častihlepnost nekaterih so vsemu kriva.

Prvi početek slovenskega društvenega življenja je iskati v dobi, ko je v Argentini živel naš prejšnji izseljenski župnik g. Mrkun. To je bilo v letih 1927—1928. Vse do tedaj ni bilo nobenega slovenskega društva. Takrat pa je g. Rudolf Leban zbral okoli sebe peščico Slovencev, ki so ustanovili Slovensko pevsko društvo »Primorje«. Gojilo je to društvo edinole petje in je po kratkih mesecih v miru zaspalo zaradi notranjih sporov, ki so nastali kmalu po ustanovitvi.

Približno istočasno je ustanovil g. ing. Ciril Jekovec v Buenos Airesu društvo, ki je obetalo, da se bo razmahnilo po vzorcu slovenskih severno-ameriških društev. Bilo je to Slovensko delavsko podporno društvo. Društvo je bilo ustanovljeno s hvalevrednim namenom preskrbovati slovenskim izseljencem delo, v čemur je imelo precej uspeha. Spravilo je k delu, k tedaj građeci se podzemski železnici »Lacozek«, lepo številu naših ljudi. Zato se je članstvo silno množilo. Imelo je baje že do 1450 članov. Tuda društvo je manjkala notranja sila. G. ing. Jekovec, čeprav vsega spoštovanja vreden rodoljub in navajen se na stare metode, ni znal uveljaviti v društvu svoje avtoritete, ni zmogel dela. Tako je društvo po nekaj brezplodnih sestankih izginilo.

Uvidevši težkoče tega društva je g. Jekovec, skupno z g. župnikom Mrkunom in nekaterimi Slovenci iz Jugoslavije, ustanovil društvo »Slavija«, ki je pa ravno tako zaspalo kakor druga društva, ne da bi sploh kaj delovalo. Prišlo je sicer do običnega zbora, na katerem je bil izvoljen odbor. Ta se je sešel enkrat, ustanovili so se odseki, ki niso nikdar delovali. To društvo se je vnovič zbudilo šele maja 1929, ko smo se odločno pričeli pripravljati za Slovensko prosvetno društvo. Tedaj se je zdelo, da bo Slavija začela resno delovati, kajti na hitro so sklicali izredni občni zbor, izvolili nov odbor, se preselili iz predmestja Villa Devoto v središče mesta, seja je sledila seji, dokler se po nekaj mesecih niso pomirili in sklenili korporativno priključiti bujno se tedaj razvijajočemu Slovenskemu prosvetnemu društvu.

List »Slovenski tednik« je bil ustanovljen dne 4. aprila 1929. Ta dan je nekak mejnik v slovenskem društvem oziru. S »Slovenskim tednikom« je bil namreč postavljen temeljni kamen našemu društvem razvoju.

Nekaj mesecev prej sem prišel v Argentino. Kakor drugi, sem tudi jaz pričel čutiti potrebo pametne in smotrene organizacije, zaradi česar sem takoj stopil v stike s »Slovenskim tednikom« odnosedno njegovim ustanoviteljem g. Petrom Čeboklijem. Že v drugi številki lista, dne 11. aprila sem objavil članek »Potreba narodne organizacije«, ki je bil nekak podlaga vsemu našemu poznejšemu delovanju. S Čeboklijem in tov. Škrbecem, vipavskim rojakom, smo ustanovili nekaj pripravljalni odbor, h kateremu smo pritegnili še nekaj drugih znanih izseljencev, med njimi sedanjega pečovodjo cerkvene pevskega zbora Jakšeta, ki ima morda največ zasluga v našem društvem življenju. Prevel sem medted pomozno uredništvo »Slovenskega tednika«. Potem sva s tov. Škrbecem sklicala ustanovni občni zbor Slovenskega prosvetnega društva, kateri se je vršil 14. junija 1929.

Komunistični agitatorji so se hoteli polastiti našega društva in prišlo je celo tako daleč, da smo morali te ljudi s policijo odstraniti z običnega zbora. Toda uspeh je bil dosežen, kajti društvo je bilo ustanovljeno, prigrasilo se je že prvi dan nad 50 članov, izvoljeni odbor je bil zadostno jamstvo, da bo društvo tudi res uspevalo. Takoj sta se ustanovila pevski in dramski odsek, ki sta delovala s polno paro, in že 1. septembra smo stopili prvič pred široko javnost s prireditvijo v veliki dvorani v centru Buenos Airesa, ki je bila sijajna manifestacija slovenstva v Južni Ameriki. Uspeh je bil ogromen v vsakem oziru, kajti naše vrste so se povečale in razrasle v močeno organizacijo. Vodil sem tedaj tajništvo SPD. V kratkem so se pa tudi v tem društvu pokazali osebni spori, ki bi utegnili postaviti v nevarnost obstoj društva. Tem sporom pa je za trenutek postavil konec prihod g. dr. Josipa Novinca, ki je naslednje leto prevzel predsedstvo društva.

Navdušeni zaradi sijajnih uspehov, ki jih je s številnimi prireditvami želo Slovensko prosvetno društvo, so sklenili Slovenci, ki so živeli v drugem delu Buenos Airesa (SPD je imelo namreč svoj sedež na Paternalu, kjer je bilo zaradi naših številnih gostiljen največ Slovencev) ustanoviti v okraju Parque Patricios, v južnem delu mesta, novo društvo. Da bi pa ne prišlo do škodljivega cepjenja sil, smo sklenili, naj bo novo društvo le nekak podružnica SPD, prevzame pa njegova pravila in naj se na tak način ustvari pomembna zveza. Društvo se je res ustanovilo, prevzelo ime Slovensko prosvetno društvo II. in približno dve leti agilno delovalo. Danes pa je popolnoma izginilo.

Rojaki v Córdoba (mesto v notranjosti) seveda niso hoteli biti manj kakor oni v Buenos Airesu. Tam živi navdušen rodoljub, ki je takoj zbral okoli sebe tamkajšnje Slovence, se posvetoval z nami okoli »Slovenskega tednika« v Buenos Airesu. Po sledici je bila, da je v Córdoba zagledalo luč sveta Slovensko prosvetno društvo III. To društvo je, čeprav neznanatno, morda eno izmed najbolj agilnih. V zadnjih dveh letih pa se ne strinja s stališčem, katero je zavzelo SPD I., zaradi česar je nastal v tem društvu razkol in večina članov se je odločila za spremembo imena in za priključitev k bivšemu delavskemu kulturnemu društvu »Ljudski oder«, o katerem bom govoril v posebnem oddelku. Prevzeli so ime DKD »Iskrac« v Córdoba in agilno delujejo. O SPD III. se pa nič več ne sliši.

Slovenci v Rosariju se niso hoteli priključiti Slovenskim prosvetnim društvom, sprejeli so pa njihova pravila in leta 1930, februarja, ustanovili Slovensko delavsko društvo »Triglav«. Z ozirom na to, da je številno Slovencev v Rosariju precej skromno, društvo nekako živi, prireja pa številne dobro obiskane zabave.

Po vsej Argentini so raztreseni naši rojaki. Večje število jih je v provinci Buenos Aires v kraju Berazategui. Tudi ti so se, čeprav v skromnem šte-

vilu, združili in ustanovili SPD IV. Imajo svoje »žilnico in čitalnico, pomagajo si pri iskanju dela. Tako je namen njihovega skromnega društva dosežen.

Marca 1930 sem zapustil Buenos Aires in se peselil v Chaco. V kraju Pica Roque Saenz Peña živi poleg številnih Črnogorcev tudi nekaj naših rojakov Metličanov. Ustanovili smo tam leta 1930 društvo, ki je pa postalo splošno jugoslovansko, zaradi česar je prevzelo ime Prosvetno društvo »Jugoslavija«. Društvo ima svojo čitalnico, knjižnico, tamburaški zbor in prireja veselice predvsem ob praznovah državnih praznikov. Vodi jo ga povsem Slovenci.

Ze zgoraj sem omenil, da bom v posebnem poglavju govoril o DKD »Ljudski oder«. To društvo je bilo tisto, ki je prvo pričelo resno delovati. Žal, pa je bilo spočetka izrazito komunistično. V njem se je vršila komunistična propaganda, zaradi česar ni prišlo za nas v poštev. Društvo je izdajalo svoje mesečno glasilo »Delavski list«, ki nas je ostro napadal in nas oviral. Nekaj članov društva, ki se niso strinjali z delom tedanjega odbora, je izstopilo in ustanovilo novo društvo Slovensko delavsko društvo »Miramar«, ki je hotelo biti vez med nami in njimi. Društvo pa ni moglo doseči svojega namena, kajti septembarska revolucija 1930 in prihod generala Uriburuja na vlado je povzročil, da je vlada razpustila vsa komunistična društva in zaprla prostore DKD »Ljudski oder«. Ko pa je prišla zopet svoboda in dovoljenje nadaljevati z društvenim delovanjem, se je Ljudskega odra polastila zmernejša struja, ki je namen društva popolnoma spremenila in danes se v DKD »Ljudski oder« vpišujejo vsi svobodomiselní Slovenci. To društvo je ohranilo svoje levičarsko mišljenje in vodi neizprosno boj proti našim novim organizacijam in proti našemu izseljenskemu župniku.

Ogromna napaka, ki nam je povzročila številne glavobole in ki je bila pravzaprav vzrok, da je prišlo do razkola v našem društvem življenju, je bila ustanovitev Sokola »La Paternal« v Slovenskem prosvetnem društvu. Če bi bil Sokol »La Paternal« ustanovljen kot samostojno društvo in ne kot sekcija SPD I., bi bil popolnoma dosegel svoj namen; toda kratkovidnost tistih, ki so leta 1930 Sokola ustanovili, je bila kriva, da je prišlo do spora. SPD I. je bilo ustanovljeno kot popolnoma nepolitično in gospodarsko društvo. V njegove vrste so imeli dostop vsi Slovenci, ki so hoteli delovati v prid slovenskega izseljenstva. Razumljivo torej, da je moralo priti v društvo do nekakega spopada med desničarsko usmerjenim Sokolom in med socialistično levico, ki se ni hotela priključiti »Ljudskemu oderu«, katerega žrtve je bilo predvsem »središče«. Notranji spori so bili mnogostevilni in so prišli do izraza posebno tedaj, ko je »Slovenski tednik« začel propagirati proti novodolu ministru dr. Ivanu Šveglju. Odbor SPD I. se je izjavil solidaren s »Slovenskim tednikom« odnosedno s Petrom Čeboklijem, odbor Sokola pa z ministrom. Posledica tega je bila, da je prišlo do ločitve.

Obe društvi sedaj delujeta vsako zase, prireditve, katere so dobro ali slabo obiskane, kakor pač nanese prilika, vodita med seboj škodljivo vojno in se sploh ovirata, kjer le moreta.

Sokol goji poleg telovadbe tudi petje in drmatiko, ustanovl je v Buenos Airesu slovensko šolo in gre tako po svoji poti. SPD I. pa skuša usmeriti svoje delovanje proti drugemu cilju. Na vsak način je škoda ogromna.

Z mojim prihodom iz Chaca je v zvezi ideja ustanovitve zveze vseh južnoameriških jugoslovanskih društev. Septembra 1931 smo imeli v prostorih Jugoslovanskega kluba v Buenos Airesu dva sestanka, na katera so poslali svoje zastopnike sledeča društva: SPD I., SPD II., SPD III., Sokol »La Paternal«, Jugoslovanski Sokol Buenos Aires I., Jugoslovanski klub, Jugoslovansko društvo »Kosovo« iz Ensenade, Prosvetno društvo »Jugoslavija« iz Chaca, Jugoslovansko vzajemno podporno društvo, Slavjansko podporno društvo, SDD »Triglav« in Slo-

vež z našimi včerajšnjimi opozorili podeželskemu in mestnemu prebivalstvu, naj bo v lastnem interesu in v interesu dežele, pa tudi zaradi varnosti mednarodnih voznikov, previdno v nedeljo dopoldne na glavnih cestah, opozarjamo še voznike številnih avtobusov, naj se strogo držijo reda in naj bodo do skrajnosti obzirni, tako da ne pride do kakšnih nesreč in da tuji vozniki ne bodo ovirani.

Ob času, ko vozijo mednarodni vozniki po naših cestah, vozijo hkrati tudi naslednji avtobusi: Novo mesto—Zagreb, Novo mesto—Ljubljana, Ljubljana—Kranj—Tržič, Ljubljana—Bled, Bled—Kranjska gora in še ne-

mednarodna avtomobilska vožnja se je začela

Ljubljana, 7. avgusta.

Danes so se iz Nizze odpeljali mednarodni avtomobilski vozniki skozi alpske dežele. Po dosedanjih obvestilih, ki so prišla v Ljubljano, gre vožnja v redu in ni bilo danes dopoldne še nobene večje zapreke ali nezgode. Do večera bodo avtomobilisti najbrže že vsi v Aix-les-bains, jutri pa že v Švici.

V zvezi z našimi včerajšnjimi opozorili podeželskemu in mestnemu prebivalstvu, naj bo v lastnem interesu in v interesu dežele, pa tudi zaradi varnosti mednarodnih voznikov, previdno v nedeljo dopoldne na glavnih cestah, opozarjamo še voznike številnih avtobusov, naj se strogo držijo reda in naj bodo do skrajnosti obzirni, tako da ne pride do kakšnih nesreč in da tuji vozniki ne bodo ovirani.

Ob času, ko vozijo mednarodni vozniki po naših cestah, vozijo hkrati tudi naslednji avtobusi: Novo mesto—Zagreb, Novo mesto—Ljubljana, Ljubljana—Kranj—Tržič, Ljubljana—Bled, Bled—Kranjska gora in še ne-

mednarodna avtomobilska vožnja se je začela

Mednarodna avtomobilska vožnja se je začela

Ljubljana, 7. avgusta.

Danes so se iz Nizze odpeljali mednarodni avtomobilski vozniki skozi alpske dežele. Po dosedanjih obvestilih, ki so prišla v Ljubljano, gre vožnja v redu in ni bilo danes dopoldne še nobene večje zapreke ali nezgode. Do večera bodo avtomobilisti najbrže že vsi v Aix-les-bains, jutri pa že v Švici.

V zvezi z našimi včerajšnjimi opozorili podeželskemu in mestnemu prebivalstvu, naj bo v lastnem interesu in v interesu dežele, pa tudi zaradi varnosti mednarodnih voznikov, previdno v nedeljo dopoldne na glavnih cestah, opozarjamo še voznike številnih avtobusov, naj se strogo držijo reda in naj bodo do skrajnosti obzirni, tako da ne pride do kakšnih nesreč in da tuji vozniki ne bodo ovirani.

Ob času, ko vozijo mednarodni vozniki po naših cestah, vozijo hkrati tudi naslednji avtobusi: Novo mesto—Zagreb, Novo mesto—Ljubljana, Ljubljana—Kranj—Tržič, Ljubljana—Bled, Bled—Kranjska gora in še ne-

mednarodna avtomobilska vožnja se je začela

Ljubljana, 7. avgusta.

Danes so se iz Nizze odpeljali mednarodni avtomobilski vozniki skozi alpske dežele. Po dosedanjih obvestilih, ki so prišla v Ljubljano, gre vožnja v redu in ni bilo danes dopoldne še nobene večje zapreke ali nezgode. Do večera bodo avtomobilisti najbrže že vsi v Aix-les-bains, jutri pa že v Švici.

V zvezi z našimi včerajšnjimi opozorili podeželskemu in mestnemu prebivalstvu, naj bo v lastnem interesu in v interesu dežele, pa tudi zaradi varnosti mednarodnih voznikov, previdno v nedeljo dopoldne na glavnih cestah, opozarjamo še voznike številnih avtobusov, naj se strogo držijo reda in naj bodo do skrajnosti obzirni, tako da ne pride do kakšnih nesreč in da tuji vozniki ne bodo ovirani.

Ob času, ko vozijo mednarodni vozniki po naših cestah, vozijo hkrati tudi naslednji avtobusi: Novo mesto—Zagreb, Novo mesto—Ljubljana, Ljubljana—Kranj—Tržič, Ljubljana—Bled, Bled—Kranjska gora in še ne-

mednarodna avtomobilska vožnja se je začela

V. J. 4. - 34.

VIM

ZA ČIŠČENJE BOLJŠIH IN NAVADNIH PREDMETOV

vensko pevsko društvo »Primorje« iz Sao Paula v Braziliji.

Domenili smo se ustanoviti Zvezo vseh društev, izvolili smo odbor, sestavili pravila, toda časopisna kampanja proti g. Šveglju je povzročila, da je ta velika ideja zaspala in padla v pozabljeno.

Po svojem prihodu v Argentino je naš novi izseljenski župnik g. Josip Kastelic pričel pripravljati ustanovitev slovenske katoliške organizacije. Pred par meseci je ustanovil Bratovščino presvetega Rožnega venca, ki je danes številčno najmočnejša slovenska organizacija, kajti šteje že nad 270 članov.

V Buenos Airesu je še društvo Jugoslovanski patronat, toda Slovenci se v njem udeležujejo v tako skromnem številu, da ni omembe vredno.

Ista slika kot v Argentini, se nam nudi pri naših izseljencih v Braziliji. Večina Slovencev živi tamkaj v kraju Sao Paulo. Prvo tamkajšnje slovensko društvo je bilo ORNUS. Menda nihče, razen prvih ustanoviteljev ni vedel, kaj pomenijo te črke. Toda podobno kot »Ljudski oder«, je bilo to društvo komunistično, zaradi česar so v začetku l. 1929 ustanovili Slovensko pevsko društvo »Primorje« v Sao Paulo. Kmalu pa je tam nastal oster spor med voditeljem Cotičem in Paternostrom. Ta se je od društva otegnil in ustanovil Jugoslovansko podporno društvo. Ze nekaj let smo prisiljeni zasledovati ostro osebno borbo med tema človekoma, o katerih sem prepiččan, da sta oba dobra Slovenci. Častihlepnost pač zasleplja! Škoda pa trpi slovensko izseljenstvo v Braziliji.

Morda se bo marsikdo vprašal: čemu nam pa nič ne omenja števila članov posameznih društev? Ne! Naše število je tako sramotno nizko, v takem nesorazmerju s številom slovenskih izseljencev, da ga raje zamolčim. Povem pa, da v vseh organizacijah skupaj ni 600 članov.

Kako prijazno je miza pogrnjena!

Vse se sveti: noži, vilice, žlice, leskečejo se krozniki, podstavki, sklede. Ampak potem tisto pomivanje!

KAJ STORITI!

Malo Vima na vlažno krpo, pa malo podrgniti: in vse se zopet svetil

Evharistični kongres za skopljansko školiho

Evharistični kongres 14., 15. in 16. avg. 1934 v Letnici

V tem letu, ki je razširjeno na ves katoliški svet, bo v Letnici, okraj gnjilanski, škofija skopljanska, evharistični kongres s sledečim programom:

14. avgusta zjutraj bo posvečenje cerkve Matere božje. Nato bo slovesna sv. maša s prvim govorom o presv. Evharistiji. — Na kongresu bo več govorov v cerkvi in pred cerkvijo. — Vedno bo priložnost za sv. spoved. — Po sv. maši 14. avg. bo blagoslovitev Sloškega doma in slavnostno zborovanje. — Od 9 zvečer do 12 ponoči bo češčenje presv. Rešnjega Telesa. Ob 12 in pol bo slovesna polnočnica.

15. avgusta proslava praznika Marijinega Vnebovzeta. Sv. maše bodo od ranega jutra do glavne slovesne sv. maše ob 10. Popoldne bo procesija z Najsvetejšim.

16. avgusta. Zgodaj skupno sv. obhajilo vseh udeležencev. Nato procesija k sv. Roku v vas Šašare; peta sv. maša in pridiga.

Vlomljeno v grad Soteska

V grad Soteska, ki je last kneza Auersperga, je bilo v noči od 4. na 5. t. m. vlomljeno. Z močnim tramom, katerega so vlomilci vzeli v bližini, je bilo udrtu zamreženo okno v klet. V kleti so se nahajali zaboji slatine, ki so jih vlomilci odprli in eno steklenico načeli. Nato so vlomili v sobo v pritličju in navrtali blagajno, niso je pa mogli odpreti. V prvem nadstropju so odprli zaporedoma 2 sobi, v tretji sobi so pa tam spečemu gospodu vzeli hlače, ki so v sebi vsebovale 10 šilingov denarja. Poskušali so odpreti tudi omaro, a so to opustili in se vrnili po isti poti.

Škode vlomilci sicer niso posebne napraviteli, a preseneča njihova izredna predrznost, kajti za varstvo graščinske žage in gradu je nameščen poseben nočni čuvaj, ki dela redno obhode.

Upamo, da se bo orožništvu posrečilo prejeti vlomilce. A žalostno je dejstvo, da se vlomi in napadi na Dolenjskem neprestano množijo, da se upajo vlomilci že nad močne in zavarovane gradove.

Vlomilci v Krškem

Krško ob Savi, 6. avg.

Pred dobrim tednom je nekdo — ali morda jih je bilo več — napravil precejšnjo škodo v poslopju novega kopališča na ta način, da je s kamenjem razbil reklamno ogledalo, ki ga je bila podarila nedavno neka zagrebška trvdka. — Pred nekaj meseci so vlomili neznanca na Trški gori v ondotno vilo g. Renierja ter mu napravili s tatvino in poškodovanjem znatno škodo, ne da bi jih bila mogla oblast izslediti.

Nocoj pa je nekdo — ali morda jih je bilo zopet več (in najbrž takih, ki jim morajo biti razmere dobro znane) — vlomil v odsotnosti g. Rendla in njegove žene v njuno stanovanje v mestni hiši ter skrivaj odnesel precej stanovanjskih potrebščin. — In, ko se ljudje pogovarjajo o tem vlom, že pride do nekaj mešanih domnev, da je danes pri belem dnevu nekdo vlomil v bližnji vasi Cesta v hišo gđe. Malči Levčarjeve ter odnesel puško in več ruh.

Lastnina ni torej več preveč varna in to tem manj, ker se javni oblasti doslej ni posrečilo spraviti na dan krivcev. Se danes je n. pr. neznan hudodelec, ki je jeseni umoril na Vidmu g. Juvančičevo, in prav tako je neznan zločinec, ki je pred leti umoril znano gostilničarko v Stari vasi. — Je pač znamenje časa tudi to, da ljudje vedno bolj omalovažujejo božje zapovedi, ki ne tirjajo zgolj zunanje legalnosti, ampak poudarjajo v prvi vrsti vestnost pred Bogom. Ta zavest se pa obenem z odtujenostjo cerkvi pri mnogih vedno bolj izgublja.

darsko poslopje in hiša trgovca g. Plahute, še malo naprej pa druga poslopja. Zaradi vročine in isker je bila velika nevarnost, da bi se ogenj razširil, vendar pa so požrtvovalni gasilci s precejšnjim trudom omejili požar.

Pri zadeti posestnik ima precej škode, ker je zavarovan le za majhno vsoto. Gospodarsko poslopje je bilo zidano in dobro ohranjeno. Ogenj ni imel težkega dela in se je lahko razširil s tako naglico, ker je bila na podstrešju naložena vsa mrva prve letošnje košnje. To je bil zdaj že četrti požar v letošnjem poletju v kamniški okolici. Kako je nastal, še ni dognano.

— Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hexenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefovna« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala.

Ljubljanske vesti:

Zanimivosti iz zemljiške knjige

Ljubljana, 7. avgusta.

Zemljiška knjiga ljubljanskega okrajnega sodišča kaže za julij prav poučno sliko o gospodarskih razmerah Ljubljane in okolice. Julija meseca je bilo pri 73 posestvih v mestu in okolici vknjiženo za 4.780.665 Din raznih posojil. Najvišji zneski so bili vknjiženi po 150.000 Din, 348.000 Din in celo 2 milj. Din. Najnižji pa so bili 600 in več po 1000 Din. Polagoma se oživlja hipotekni kredit in nekateri zavodi so v položaju, da dajejo večja posojila proti najvišji varnosti. Na drugi strani pa je tudi opaziti pojav, da se lastniki realitet skušajo iznebiti težkih bremen in streme za tem, da obvarujejo svoja zemljišča pred velikimi obremenitvami. Tako je bilo pri 68 realitetah mesta in okolice v juliju mesecu izbrisano skupaj 4.479.555 Din na posojilih. Najvišji zneski so bili izbrisani 760.000 Din, 300.000 in 150.000 Din. Najnižji pa so bili izbrisani 70 Din, 50 in 127 dinarjev.

Mnogi posestniki so najemali večja posojila, toda so se morali obvezati, da izposujejo v zemljiški knjigi zaznambo prednosti vrstnega reda posojil. V tem pogledu je bil vrstni red zaznamovan pri 26 zemljiščih za 8.330.712 Din.

Državni zaklad je pri 22 okoliških posestvih predlagal prisilno vknjižbo na neplačanih davkih v skupnem znesku 73.000 Din, a pri 3 hišah v mestu za 19.678 Din.

Češkoslovaški poslanik g. Wellner v Ljubljani

Včeraj je prišel z Bleda češkoslovaški poslanik na našem dvoru dr. Wellner v Ljubljano. Dr. Wellner, ki je živahno udeleževalec vseh pomembnejših kulturnih prireditvah na Gorenjskem, si je v Ljubljani ogledal nekatere ustanove. Nameraval je obiskati g. bana in župana, ki pa sta oba na dopustu. Poslanik je napravil nekaj zasebnih obiskov ter konferiral z različnimi našimi znanstvenimi delavci. Ti obiski pa so imeli zasebni značaj.

Dr. Wellner je že poldrugo leto poslanik na našem dvoru ter si je v naši državi pridobil veliko priljubljenost. Odlidnemu gostu Slovenije želimo pri nas najlepših vtisov.

DOBRNA PRI CELJU

je splošno znano zdravilišče za bolezni živcev, srca in ženskih bolezni. Od 1. septembra dalje stane celokupno 20 dnevno zdravljenje z avtobusno vožnjo vred od postaje Celje do zdravilišča in obratno Din 1.200.— o. d. Din 1.380.—.

Minister n. r. prof. Anton Sušnik je nevarno zbolel ter je bil prednočnim prepeljan na kirurški oddelk splošne bolnišnice. Potrebna je bila operacija trebušne votline. Minister Sušnik je nevarno operacijo srečno preživel ter se popoldne že zavedel. Ako ne bo posebnih komplikacij, je upati, da v dveh, treh tednih že zapusti bolnišnico, k čemur mu želijo vsi njegovi prijatelji in spoštovalci.

Sprememba posesti. Ljubljanska kredit. banka je prodala Zdrženim papirnicam Vevče, Goričane in Medvođe vlož. št. 284 k. o. Kapucinsko predmestje z vsemi na parc. 234 iste k. o. nahajajočimi se objekti za 1.810.000 Din. Ljubljanska kreditna banka je hišo z dvoriščem in drugimi objekti ob Dunajski cesti januarja letos združila na javni dražbi. Na hiši so bili vknjiženi trije denarni zavodi za skupno terjatev 1.600.000 Din s pripadki.

Sodne takse v juliju. Ljubljansko okrajno sodišče je julija zaznamovalo, da so stranke plačale za razne zadeve na takshah in kolkih skupaj 143.411 Din. Samo trije civilni oddelki navajajo, da so pravdarji plačali 37.839 Din na kolkih, oba izvršilna oddelka navajati skupaj 35.066 Din, zemljiška knjiga pa 40.998 Din. Za razne legalizacije podpisov na listinah in spraveval je bilo plačano na takshah 14.450 Din. Dnevno je na pisarno okraj. sodišča velik naval strank, ki prinašajo v poveritev mnoge prepise pričeval.

Katera dama želi najmodernejšo obliko filc klobuka, najnižje cene kakor žalni klobuk in pajčolan, naj obišče salon »Anita«, Ljubljana, Krekov trg 10.

Kulturni obzornik
Knut Hamsun 75 letnik

Norvežan Knut Hamsun je obhajal dne 4. avgusta svoj 75. rojstni dan. Po mnenju svetovne literarne kritike je Hamsun največji izmed živih pisateljev. Njegovo ogromno življenjsko delo — 30 knjig romanov, novel in dram — se izmika pavšalni in površni oceni. Nedvomno je, da pomeni Hamsunovo delo v zgodovini svetovnega slovstva morda nekoliko hladno in odmak-

V okolici je bilo julija meseca še dokaj živahno kupčevanje z zemljišči. Letošnja stavbna sezona v neposredni okolici ni tako živahna, ko prejšnja leta, vendar zemljiška knjiga kaže, da so bile v neposredni ljubljanski okolici dokaj živahne kupčije s stavbnimi parcelami. Najživahnejše kupčije so bile v k. o. Ježica in k. o. Stožice. Obe kat. obč. izkazujeta za julij mesec v zemljiški knjigi 5 kupnih pogodb za vrednost 348.000 Din. V Stožicah je bila kupljena neka hiša z vrtom za 182.000 Din. Parcele so tam prav drage, tako sta bili 2 stavbni parceli kupljeni za 68.000 Din, ena pa za 60.000 Din. Tudi na Viču in Glincah je bil živahen realitetni trg. Tam so bile sklenjene 4 kupne pogodbe za 164.300 Din. V Rožni dolini je bila prodana neka hiša za 103.000 Din. V Zg. Šiški so bile prodane 3 stavbne parcele za 44.000 Din, v Dravljah pa 4 za 93.700 Din. V juliju mesecu je bilo v okolici sploh sklenjeno in zemljiški knjigi predloženo 48 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 1.197.618 Din. V Štepanji vasi je bilo neko zemljišče prodano za 53.000 Din, dalje prav tako v Štepanji vasi hiša z zemljiščem za 230.000 Din. To posestvo je kupil trgovec z usnjem Fran Lavrič iz Ljubljane.

Zemljiška knjiga dalje navaja, da je bilo julija meseca plačano v kolkih za razne takse skupaj 40.998 Din.

Razburljiv prizor v Kamniku

Kamnik, 7. avgusta.

Danes dopoldne je v Steletovi svetarni na Glavnem trgu g. Janko Stele kuhar laneno olje. Po nesrečnem naključju se je olje vžgalo, pri čemer je dobil g. Stele, ki je bil najbližji kotlu, velike opekline po rokah, obrazu in hrbtu. Pri gorenju lanenega olja je nastal gost, umazan rumenkast dim, ki je naenkrat napolnil vežo in puhnili na ulico. Takoj je bil ves trg poln smrdečega gostega dima. V Kamniku je bil danes tržni dan in nabor, zato je bilo v tem času na trgu polno ljudi, ki so bili nenavadno presenečeni, ko so videli, kako se iz Steletove veže vali na trg dim. Prepričani so bili, da je nastal požar in v trenutku se je nabrala pred hišo množica ljudi. K sreči se je vse izteklo brez večje škode. Opekline, ki jih je dobil g. Janko Stele, so sicer hude, vendar pa upamo, da ne bodo imele nevarnih posledic.

Novo mesto

Nič kaj pametna ni odredba, da so posuli Florijanski trg z debelim gruščem in kamenjem, tako da človek skoraj nima kam stopiti. Tak material je vendar za kako zelo prometno cesto, ne pa za majhen trg sredi mesta.

Iz franč. samostana. Samostansko predstojništvo je naredilo kaj pametno potezo, da je dalo razsvetliti hodnik med glavno cerkvijo in Lurško kapelo z električnimi svetili. Tu se je zlasti k šmarnicam zbiralo samo tako »blago«, ki mu je bilo edino le za šalo, ne pa za pobožnost. Ostranjenje so tudi stare spovednice, v zidno volnino pa je postavljen kip sv. Antona, delo podobarja Vodnika. Prav lep pogled je sedaj po tem hodniku tja pod zvonik, kjer stoji nagrobne plošče v cerkvi pokopanih viteзов, na katerih so še dobro ohranjeni njihovi reliefi, zlasti Lenkovičev. G. p. Ladislav bo, kakor čujemo, preselil samostanske hodnike s slikami iz življenja sv. Frančiška. — Pred dnevi so imeli v samostanu obisk general. vizitatorja franč. reda. — V dnevi 1. in 2. avgusta se je vršila v samost. cerkvi porcijskulska pobožnost. Ljudi je bilo veliko manj kot prejšnja leta, vendar pa je bilo v teh dneh podeljenih 1400 sv. obhajil.

Kaj pa Trdinov grob in spomenik? Čakalna doba starega pokopališča gre h koncu. Vse mogoče se je že debatiralo o novem parku, ki bo na tem mestu nastal, le o usodi groba in spomenika našega pisatelja Janeza Trdine ni še nič čuti. Zato si dovoljujemo vprašati, kaj bo s Trdinovim grobom?

Slepi naj bi imeli bele palice. To skromno željo je izrazil tuk. domačin palec Ivan Strukelj, češ, naj bi oblasti poskrbele, da bi slepi reveži dobili bele palice kot znak, po katerem bi jih ljudje takoj spoznali, jim pomagali in se jim umikali, bodisi peš ali z vozilom. Take odredbe so v veljavi tudi po drugih državah in so se zelo dobro obnesle, slepim pa je z njimi podana izdatna pomoč in podpora.

Vse, kar je primarnega v življenju, in vse, kar je primitivnega na svetu, je našlo v njem svojega oblikovalca in branitelja pred civilizacijo, ki podira človeku vso pravo in pristno srečo v življenju. Skušal je predstaviti človeka in njegove težnje, v kolikor izvirajo iz njega samega in njegovih »solidnih« in »nesolidnih« potreb. V kolikor se v svojih delih spušča v kakšno ocenjevanje, moremo ugotoviti le, da spremlja s simpatijami obe osnovni potezi človeka — ohranitev delavne idilike v življenju in pa podiranje te idilike z revolucionarnimi gestami, ki izzvenijo v prazen in puhel nič, ker se človek stalno povrača v, magari spremeno, a vendar v bistvu eno in isto idiliko. In k temu procesu klima Hamsun pritrldno s svojo izkušeno, preprosto in modro glavo.

Ne gre pa tajiti, da prikazuje Hamsun v vseh svojih delih samo to, kar je moči dojeti z razumom, ki mu pomaga kvečjemu plemenito navdahnjeno srce. Ena stran življenja je Hamsunu zmeraj ostala zakrita in niti najmanjšega poskusa ni napravil, da bi malo odgrnil zavese in spustil na oder svojega življenjskega gledališča tisto potrebo in težnjo človeka po večnem zadoščenju, ki je na zunaj upodobljeno v osebi Avgusta; njegova napaka je v tem, da je tudi metafizični svet skušal vtisniti v fizične oblike.

S svojo pripovedniško umetnostjo je dozorel najbolj v svojih poslednjih dveh knji-

Mariborske vesti:

Makolski vlomilci pred sodniki

Maribor, 7. avgusta.

Pred malim senatom tukajšnjega okrajnega sodišča (predsednik vss. dr. Tombak, prisodnika vss. Habermut in Kolšek) se je končala danes karljera mariborskih »gangsterjev«, ki so čisto po amerikanem vzorcu z avtomobilom delali v podeželju vlomilske obiske ter se odpeljali z nakradenim blagom. Obtožbo je sestavljal proti njim drž. pravdnik Sever. Na zatožno klop je povabil kar 10 obtoženec, sedelo pa jih je pri razpravi samo sedem, ker trije niso prišli ter se je postopanje proti njim zaradi tega izločilo.

Vodja te vlomilske tolpe je — ženska, Katarina Cverlin, 41 letna delavka iz Makol, ki ima za seboj že 10 let predkazni ter se je že šestkrat zagovarjala zaradi tatvin in vlovov. Poleg njega so so-krivci: 22 letni delavec Otmar Cagran iz Pobrežja, 30 letni natakar Ernest Skrabl iz Pobrežja, 33 letni Stanislav Ferfolja, ključavničar iz Gorice, 23 letni Leskovar Ivan iz Zg. Laž. Ti so bili člani vlomilske tolpe, dočim so bili soobtoženi kot kupci sumljivega blaga: krošnjarji z manufakture Peter Vujčič iz Pilatovec, Pavel Pavič iz Dragučevcev, Ilija Brdar iz Kašta, Karl Matulan iz Dubrovnika ter gostilničar Jakob Seifrid.

Tolpa ima na vesti znane makolske vlome, o

katerih smo svoječasno v začetku marca l. l. obširno poročali. Vlomili so najprej v trgovino Andreja Juršiča v Makolah ter mu odnesli za 4000 Din blaga, potem so drugič poskušali vlom v makolsko posojilnico, ki se je izjalovil, v isti noči, 15. marca pa so vlomili v prostore Konzumnega društva v Makolah ter odnesli blaga za 31.000 Din. Poleg tega je izvršila tolpa še v mariborski okolici več vlovov in tatvin. V Makole so se pripeljali z avtomobilom, ki so ga po njihovih trditvah, ki jih navaja obtožnica, dobili od krošnjarjev, katerim so prodali nakradeno blago. Vsi člani gangsterske tolpe so vlome priznali, le krošnjarji in gostilničar so tajili.

Sodba se je glasila: Cverlin Katarina 5 let robije, 5 let izgube častnih pravic, triletni izgon iz Maribora ter pridržek po prestani kazni; Cagran Otmar 5 let robije, 5 let izgube častnih pravic; Ernest Skrabl kot starejši mladoletnik, 8 mesecev strogega zapor; Ferfolja Stanko 3 leta, po prestani kazni izgon iz države; Leskovar Ivan, 3 leta in tri mesece robije, 5 let izgube častnih pravic, po prestani kazni prisilna delavnica; Peter Vujčič 3600 Din globe ali 60 dni zapor; Seifrid Jakob 1200 Din globe ali 20 dni zapor. Proti Paviču Pavlu, Brdar Iliji in Matulinu Karlu se je razprava izločila ter pridejo posebej na zatožno klop.

Protibrezbožna razstava

V IV. deški šoli je do 12. avgusta odprta razstava, ki kaže boj zoper Boga in vero v Rusiji in po vsem svetu. Kdor to razstavo pogleda, temu se mora vzbuditi groza in stud nad tem, kar počenjajo brezbožniki. Smešenje Boga in vere, papeža, duhovnikov, divjanje zoper vernike, rušenje cerkva in samostanov, vse to mora vsakega kulturnega človeka privedi do obsodbe tega protiverškega boja in do sklepa, da se mora vse krščanstvo upreti tej brezbožni propagandi, ki si hoče osvojiti svet.

Zaradi tega se obisk razstave vsem toplo priporoča.

Kn.-škof. ordinariat v Mariboru.

★

Smrtna kosa. V splošni bolnišnici je umrla v starosti 41 let gospa Pavla Gregorc, posestnica iz Grijane. Naj počiva v miru!

Na mestnem vojaškem uradu dobe interese pojasnila za sprejem v podčastniške šole: Strojno šolo vojne mornarice v Kumborju, zrakoplovno podčastniško šolo v Novem Sadu, pomorsko zrakoplovno šolo v Divuljah in vojaško godbeno šolo v Vrhu.

Vzorni kmetovalci iz Slovenske Krajine so obiskali v ponedeljek in torek kmetijsko šolo v Sv. Juriju in vinarsko ter sadijsko šolo v Mariboru. Vodila sta jih šol. upravitelj Blaž Filo iz Markovcev in kmet. ref. iz Murske Sobot. Zlasti pohvalno so se izrazili kmetovalci o napravah in o vzornem redu na vinarsko-sadijski šoli v Mariboru.

Smrt plemenite žene. V Regensburgu je bila položena večraj k večnemu počitku gospa baronica Methilda Twiekl. Pokojnica, ki je dosegla starost 62 let, je preživela svoje življenje v Mariboru na vzornem posestvu pod Piramido. Bila je blaga in velikodušna žena, ki je izvršila mnogo dobrega siromakom. Dčila jo je preprosto in velika pobožnost ter je bila znana dobrotnica mariborskih verskih ustanov. Zapustila je pet dobro vzgojenih otrok, od katerih je eden posvetil svoje življenje Bogu v dominikanskem samostanu. Naj počiva v miru, žalujočim naše iskreno sožalje!

Sedaj pa še v Mariboru! Zagrebški listi poročajo o usodi znanega ravatelja zloglasne Kmetijske eksportne zadruge v Mariboru Kende in njegovega tajnika Ignaca Kristofića. Zagrebška kasacija je razveljavila prvotno sodbo zagrebskega sodišča ter je obema obtožencema znatno zvišala kazni. Kenda je dobil po novem 6 let robije in trajno izgubo častnih pravic, Kristofić pa 4 leta robije in 4 leta izgube častnih pravic. Sedaj pa čaka še oba nova »rihta« v Mariboru. Nabralo se bo na ta našin lep kup let sedenja.

Vtoplenec, ki so ga potegnili v ponedeljek, kakor smo že poročali, na suho v Pristanu, se je ujel najprej v lovino napravo za les pri Hanhu pod Mariborskim otokom. Ko so ga skušali z drogov spraviti na suho, se je truplo oprostilo ter so ga valovi odnesli naprej. Vtoplenec je imel na sebi samo kopalne hlače, kar dokazuje, da ga je zadela nesrečna smrt pri kopanju. Vtoplenec je ležal že najmanj 14 dni v vodi, je star okoli 30 let, ima zdrave zobe, na glavi šop svetlordečih las. Po komisijskem pregledu so ga prepeljali v mrtvašnico.

Veseli Maribor. Veselje in rajejanje je zavladalo v obdruvske prestolnici. Imamo svoj teden, ki ni navaden teden, ampak naš teden šteje 10 dni. Da bo še bolj držalo smo si napravili tudi tak kolesar z desetdnevnim tednom in ga nabili na vse plotove. Smo Mariborci sklenili, da se v teku tega tedna znebimo vseh penezov, ki jih še naši suhi žepi premorejo; tega sklepa se dosledno držimo, samo ne vemo še, ali bodo penazi vzdržali do zadnjega dneva. Pri večini bo nastopila suša že poprej. Dober nos so imeli za to našo slabost mariborski krojači: par dni pred tednom so poslali svoje birče okrog ter izterjali vse, kar se je dalo. Vedeli so že vnaprej, da bodo ostale po tednu samo še luknje v žepih, ki jih bodo morali zastopj krpiti. Nekaj ni v redu v glavi Mariborcev. V soboto in nedeljo se jih je nateplo nad 13.000 na ozkem prostoru, da so hodili drug drugemu po kurjih očesih. Še včeraj, v ponedeljek, ki je najbolj pust mariborski dan, je bilo večer do poznih ur vse na nogah. Ubogi avtodrom in ringšpil in tobogan. Komaj sproti ustrezajo navalu ljudi — pa ne mladih, ampak starinov. In zlate deklice in varijete in copernice in druge atrakcije! Največji revež je avtodrom. Od ranega jutra do ranih nočnih ur se uči staro in mlado na njem šofirati. Ob koncu tedna si bo že lahko vsak Mariborec kupil svoj avtomobil. In poceni je taka reč: 5 minut — 5 dinarjev. 20 vozličkov je, vsakih 5 minut vržejo 100 Din, na uro recimo 1000 Din in na dan... Kvečjemu počivajo 8 ur. In teden ima 10 dni... Sport — to je geslo veselega Maribora: avtovožnje, pa vspenjanje v zračne višine na tobogan in polet v blažene višave na ringšpilu. Imamo že nekaj rekordov: na ringšpilu ga je postavil gospod, ki je svojo rekordomanijo drago plačal. Sredi petega poleta je doprinesel svoj tribut z darovanjem. Na toboganu pa smo imeli rekord v ponedeljek zvečer. Držijo ga še gospod, ki imajo rezidenco na Glavnem trgu. Neumorno so se vspenjali v višavo, skraja s težavami in tujo pomočjo, na koncu pa je šlo že kar samo... Za rekorderja na avtodromu se nismo izvedeli, pa ga bomo sporočili. Najbrže ga bo obdržal nežni spol... Maribor je pokazal vso dovtetnost za hec. Edino to nas skrbi, kam bodo vsi ti penazi otekli. Saj je samo veliki ringšpil doma iz Maribora, prav za prav iz Studencev, ostalo je iz krajev onkraj meje, kar se niti z govoricco v blaženi nemščini ne skuša utajiti.

V glavah mariborskih občinskih očetov se je že posvetila praktična zamisel. Na lastni koži so menda vsi po vrsti preiskusili veselje in prijetnost vseh teh atrakcij, pa bodo sklenili: Čemu postavljati Mariborcem kopalnice, če se ne kopljejo, čemu sportne prostore, če skoro nihče sporta na goji, čemu vse drugo, kar stane denar. Postavimo jim avtodrom in tobogan in ringšpil, pa bodo vedno veseli in zadovoljni in še davke bomo lahko odpravili, ker jim bomo žepe lahko na prijetnejši način sušili.

Fige iz Dravske doline. Nadžupnik in dekan vuzeniški g. Hüttner nam je prinesel v uredništvo zrele, sladke fige, ki so že sedaj dozorele na njegovem vrtu v Vuzenici. Fige v Dravski dolini cveče vsako leto dvakrat, dozorejo pa samo enkrat, in sicer šele koncem poletja. Letos pa so zaradi zgodnje letine prizorele izvanredno hitro ter so sladke, kakor dalmatinske. G. župnik ima na svojem vrtu dve figovi drevesi.

Deveto poglavje drobne knjižice vsebuje dr. Serkovo temperamentno polemiko z dr. Freudom in njegovo psihoanalizo. Avtor pravi o nji takole: »Iz mojih dosedanjih izvajanj je ... razvidno, da se za psihoanalizo izperva človeška duševnost v seksualnem nagonu in njegovih pojavih, da je prav za prav vse, kar človek počne, kar misli in čuti, prikriti ali odkriti izliv njegove spolnosti, da človek v svojem bistvu ni etično-inteligenčno, ampak zgolj animalno-pohotno bitje, ki se seveda svoje pohotnosti ne zaveda v celem obsegu. Vse, kar se je do sedaj smatralo za najsvetejšje in najboljšje v človeku, njegovo stremiljenje po lepoti in resnici, njegovo hrepenenje po večnosti, vsi njegovi ideali, vse se izkaže v psihoanalitični luči kot maskirana pohotnost, kot simbolizirana seksualnost... Četudi si psihoanaliza laska, da je šele ona odkrila človeško dušo v vseh njenih globinah, in sicer s svojo iracionalno intuitivno metodo, je vendar v svojem bistvu grobo materialistična, priznavač samo eno gonilno silo človeškega udejstvovanja: goli živalski nagon. Pa vse to in še marsikaj, kar je na psihoanalizi odbijajočega, bi ne smelo priti v poštev, če bi se izkazalo, da je njen nauk znanstveno utemeljen. Baš v tem pogledu pa se mora reči, da psihoanaliza sploh ni znanost, ampak, kakor pravi psihiater Bumke: žongljanje s pojmi, kopčenje hipotez v najslabšem pomenu besede, brez vseh doka-

gah: »Potepuhi« in »Avgust«. V slovenskem prevodu imamo štiri njegova dela: »Pans«, »Viktorija«, »Blagoslov zemlje« in »Potepuhi«.

DR. ALFRED SERKO: O PSIHOANALIZI (Slovenske poti XIII — Ljubljana 1934 — Tiskovna zadruga.)

Dr. Freudova »psihoanaliza« je postala za njegove privrženice, kakor pravilno trdi dr. Serko, ne samo medicinska metoda za zdravljenje psihonevrotičnih obolenj, kar je bila v začetku svojega razvoja, marveč je posegla s svojimi tezami in hipotezami na druga, zlasti pedagoška, psihološka in seksualna področja in se razvila v poslednjih letih v sestav splošno kulturnih vprašanj, v nov svetovni nazor. Čas je že bil, da smo tudi Slovenci dobili zgoščen in vendar dovolj izčrpen pregled vsaj poglavitnih idej »psihoanalize«. Takšen pregled je namreč podal v svoji knjižici »O psihoanalizi« dr. A. Serko, a žel je še dalje: pregledu je dodal prav tako nujno potrebno trezno oceno dr. Freudove psihoanalize in s tem obogatil naše poljudno znanstveno slovstvo ne samo z novo kompilacijo, marveč tudi s samostojno kritiko idej, katere je predhodno nazorno in plastično orisal.

Resnoba volja g. avtorja, da bi svojim čitateljem podal zgradbo dr. Freudove psihoanalize (v kolikor je tu sploh mogoče govoriti o kaki »zgradbi«) v glavnih potezah tako jasno, da postane vsakomur razumljiva, je razvidna iz načina, kako je svojo snov obdelal. Toliko stvarnosti in nepristranosti, kolikor je je pokazal dr. Serko pri razlaganju vsebine Freudovih nauk, ne bi nikdar prisodili človeku, ki do njih zavzema tako odločno odklonilno stališče

Trboveljski rudarji se morajo zopet braniti

Ljubljana, 7. avgusta.

Za danes dopoldne so bila v palači TPD v Ljubljani sklicana ponovna odločilna pogajanja med TPD in rudarji za rešitev mezdne spora, ki ga je izzvala družba s svojimi zahtevami po znižanju rudarskih mezd, službenih položajev in naravnih prejemkov. Kakor smo takrat poročali, je minister za gozdove in rudnike dr. Ulmansky ob priliki zadnjih pogajanj skušal poravnati nesoglasja med družbo in delavci s tem, da je podjetju izposloval večje dobave od strani države. Od takrat oddaja družba državi 6000 ton premoga mesečno več kakor prej.

Kljub temu pa napetost med delodajalci in delojemalci v revirjih ni prav nič pojenjala in vnovič je prišlo do konfliktov, ki so pričali, da boj rudarjev še dolgo ni izbojovan. Pred tednom dni je družba povabila v Ljubljano delavske zaupnike iz revirjev in jim predlagala nekakšen kompromis, po katerem naj bi delavci sprejeli obdono znižanje prejemkov. Zaupniki so izjavili, da ne morejo razpravljati, ker nimajo nikakih pooblastil od delavstva, ter so dosegli odložitve pogajanj za danes, da med tem poiščejo stik z rudarskim delavstvom.

Na današnji konferenco pa na veliko začudenje vseh zainteresiranih činiteljev in vse javnosti zaupniki sploh niso prispeali. Zborovanja v revirjih, ki jih je sklicalo nadstojstvo II. rudarske skupine, pa so bila nemogoča. Tako zaupniki sploh niso imeli prilike, razgovoriti se z delavstvom o njegovem stališču, željah in zahtevah. Tako se je zgodilo, da sta danes dopoldne prispele na generalno ravnanje TPD samo zastopnik ministra za gozdove in rudnike rudarski glavar inž. Močnik iz Zagreba in zastopnik Delavske zbornice Golmajer. Rudarski zaupniki so pismeno sporočili željo, naj se pogajanja prelože za teden dni. Rudarski glavar inž. Močnik je nato izjavil, da vlada nikakor ne želi zavlačevati zadeve in da se bo rudarsko ministrstvo desinteresiralo nad sporom, ako ne pride do pogajanj brez odloga. Predstavniki družbe, ministrstva in Delavske zbornice so se nato sporazumeli, da se bodo vršila pogajanja jutri. G. Golmajer je odpotoval v revirje, da obvesti zastopnike delavstva o položaju.

Družba ima očitno voljo izvesti nameravane redukcije, ki jih je morala pred mesecem dni že enkrat preklicati vpricho odločnega odpora rudarjev.

Kaj pravite?

Težko je z gotovostjo označiti značilne poteze posameznih narodov, pač pa je tudi to zelo nevarno. Kljub temu lahko trdimo, da smo Slovenci demokrati »par excellence«. Kar je pri nas nedemokratičnega, je navadno tuje.

Ce n. pr. predstavljajo svojo čeno: »To je moja gospa«, ali pa: »Moja gospa soproga!«, je to strašno tuje. Zakaj bi žena ne bila žena? Aljoševci so težko zlikali v glavo »znameniti« *Küss die Hand* in ko sem kot dijak bral njegove spomine, sem res čustvoval z njim. Ne bojim se prečeti nase težkega bremena očika od strani naših purgarjev in frakirjev, da sem »kmetovazar«, ker nočem »ljubiti ruke«. Priznam pa, da so moji prijatelji mnogo bolj prožni in da se kaj radi asimilirajo in aklimatizirajo, da se brž znajdejo v vsakem podnebnju, da se zasukajo vselej tako, kakor to podnebje zahteva. Recimo kar na kratko, da gredo za vetro, danes je sploh v modi obratiti se po vetru. To je danes normalno, značajni ljudje so danes že abnormalni pojavi; sicer, ali ni vse relativno? Torej lahko trdim, da so tisti, ki se obračajo po vetru, značajni, ker je takšnih več, ker je to v modi. Kljub temu ne morem svojim prijateljem odpustiti, kadar n. pr. moji ženo nagovore z »milostljivo«, ali celo bolj moderno »milostivo«. Ko bi bila vsaj kakor kraljica, da bi lahko delila milosti!

Menda bo tudi »milostljivo« kmalu konec: Vodstvo narodno socialistične stranke v Nemčiji je svojim članom s posebnim ukazom prepovedalo nazivanje »gnädige Frau«, čez, da je to aristokratsko in reakcionarno ter ne ustreza duhu narodnega socializma. Ker smo radi vselej posnemali tujce, jih bomo gotovo tudi glede te prepovedi. To bo najnovejša moda. Modi je vselej zagotovljena zmaga, celo tedaj, ko je treba nesli na zastavljeno poročilo prslan.

Pri ljudeh, ki mnogo sedijo, je delovanje čreves zmanjšano.

Čreva se pri njih le malokdaj izprazni, zaostala neprebavljena hrana začne v njih gniti in kot prva posledica se pojavi nerazpoloženje, slede pa tudi težka obolenja celega organizma. Vse to pa lahko preprečite na prav enostaven način, ako spijete dnevno na tešče po dve do tri čaše

ROGAŠKE

mineralne vode. Običajno zadostuje »Tempel« ali »Styria«, pri težkem zaprtju je pa treba vzeti »Donat«

Koledar

Sreda, 8. avgusta: Ciriak, Larg in Smaragd, mučenci.

Osebnosti

== Poročili so se na Brezjah 5. avgusta Noč Matevž in Vidic Ivana z Javornika. — Černe Anton in Adamič Franica iz Most. — Škoda Ivan iz Most in Berčič Franica iz Virmaš pri Stari Loki. — Pikelj Franc in Zupanc Ana, učitelja na osnovni šoli v Gorjah pri Bledu.

zov, zato pa s tem večjo gesto nezmožljivosti. Nato dr. Serko dokazuje, da psihoanalitični nauki niso samo nedokazani, ampak naravnost absurdni, da psihoanaliza v resnici ni nič drugega nego bolj ali manj duhovito žongliranje s pojmi, in da se mora samo svoji neznanstveni spekulativnosti in svoji laseivnosti zahvaliti, da je prodrla v tako široke kroge. Dr. Serko nadalje dokazuje, da se Freud v svojih izvajanjih vrti v krogu: da se izogne temu očitku, se sklenje na dejstvo, da se da, v prosti asociaciji dobljenih domislekov, izkonstruirati nekaj konkretnega, n. pr. neka želja, neka potreba, in da je prav v tem dokaz, da je njegova metoda pravilna, ker samo ona vodi do tega rezultata. Iz rezultata sklepa torej Freud na pravilnost metode, iz pravilnosti metode pa na pravilnost rezultata. »Kdor ima možgane, da misli, in um, da premisli, se lahko prepriča, da je psihoanaliza velika budalost,« pravi dr. Serko.

Nazadnje našteva dr. Serko čisto objektivno tudi pozitivne strani dr. Freudovih odkritij. Freud, pravi avtor, je iskal potov, po katerih bi mogel prodreti v one globine človeške duševnosti, do katerih šolska psihologija ni segla, in razložiti njegova dejanja in nehanja deterministično iz teh globin. Da je pri tem začel in zracionaliziral podzavest, je kriva njegova metoda, do katere pa ni prišel samovoljno, dogmatično, ampak na podlagi izkušenj, ki so bile take narave, da so do neke meje upravljevale njegovo domnevo, da je s prosto asociacijo mogoče doseči končni cilj. Brez dvoma je Freud izredno globok poznavatelj človeških nagnjenj in slabosti, njegovih najskrivnejših želj in potreb, psiholog, ki ni črpal svojih spoznanj iz sterilnih psiholoških razprav, ampak iz resničnega življenja, iz bistrrega opazovanja in iz svoje nenavadne sposobnosti, uživati se v tujo duševnost. Nesporna njegova zaslug je, da je prelomil s psihološkim slepo-

Sklepna beseda o Slovenski Krajini

Ko je bila »debat« že končana in so bili razlogi za Slovensko krajino izčrpano prikazani, se je oglašil v »Jutru« 31. julija t. l. dr. P. St. V. dosedanem poročanju pod to šifro pomeni ta članek višek. Debat se je pričela že davno pred izidom novega zemljevida, a pisem ni znana. In za nas je stalna raba naziva Slovenska krajina po mnogoletni rabi ustaljena — utemeljevali smo jo zadnji čas le radi tega, ker so zastopniki druge strani kazali veliko nepoznanje predmeta. Mesto da bi pisec sam pretresel razloge in se odločil na osnovi spoznanja, pa govori o nemišelnem kompromisu, češ: »Prekmurje bodi skupno ime za ozemlje murskosoboškega in dolnjelendavskega okr. Slovenska krajina pa vsega ozemlja od Mure, kjer prebivajo Slovenci, torej tudi onega slovenskega ozemlja, ki je ostalo izven naših državnih mej. Tako bo Prekmurje mišljeno kot naša politična enota (?). Slovenska krajina pa naša narodnostna pokrajina.« In kar je »najlepše« — ta kompromis podtika St. izvajanjem g. J. Severja v »Slovenec« od 25. julija! Prav nasprotno je res (za tistega, ki zna brati slovenske stavke.): g. Sever je naziv Slovenska krajina — brez kompromisa! — predlagal za vse ozemlje od Mure do Rabe radi Slovencev na Madjarskem, ki so naraven del te pokrajine! Da bi »Prekmurje« danes tvorilo politično enoto, o tem ne vemo prav ničesar.

Podobno je z določitvijo »spornih« krajevnih imen. Tu pa se je St.-u dogodila največja smola; namreč, da »pravijo povsod na Ravenskem glavnemu kraju Sobota, na Gorickem (ne: Gorickem!) pa ga dosledno imenujejo le »Murska«, čez »bila sem v Murski, pridem iz Murske« — to je prav velika nesrečica! Dosledno imenujejo povsod v Slovenski krajini le »Sobota«. V zadnjih letih pa so Madjari, madjaroni in »naturalizirani domačini, prišliki imenovani« (St. besede!) začeli rabiti grdo, vse obsodbe vredno »spakenko« *Murska*. Večkrat smo v časnih tiskih to grajali, brez uspeha seveda. Rad pa verjamem, da se kak slaboten domačin vda slabemu vplivu teh ljudi in govori z njimi v njihovem žargonu. Prav to je dokaz, da del uradništva nima čuta za čistost krajevnih imen, ker če bi ga imeli, ne bi bilo »spornih« krajevnih imen. Sprejeli bi v uradno in ustno rabo domača imena in vse bi bilo v redu. In za tem bomo stremeli, dokler ne dosežemo pravilnega stanja. Počijali pa bomo zmedo in zaletelost, ki je kvalifikacija nekaterih »prosvetiteljev« v Slovenski krajini. Domačin.

Novi grobovi

† V Arclinu pri Vojniku je umrla ga. Marija Klina. Pogreb bo v petek dopoldne v Vojniku.
† V tujski bolnišnici sta umrli Liza Peklič, hčerka posestnika iz Stanošincev pri Podlehniku, stara 24 let; Franc Zorko, posestnik v Mezgovcih, star 68 let. Blag jima spomin!

mišljenjem in izpogovoril odkrito besedo o seksualnosti človeka, kot glavni gonilni sili ne le udejstvovanja vsakega poedina, ampak vsega človeštva v njegovem kulturnem stremljenju, zlasti pa, da je opozoril na pedagoško izredno važno dejstvo infantilne seksualnosti in njenega dozorevanja v pubertetni in pubertetni dobi... Brez dvoma je nadalje Freud najboljši poznavatelj historije in drugih psihonevroz in marsikatera njegovih idej o vzrokih in simptomih teh obolenj pomenja napredek v nevrologiji in obeta nova spoznanja, ki bi brez Freuda ne bila mogoča. — Psihoanalitična metoda pa je že po svojem bistvu take narave, da dopuška tvoritelni domišljiji največji razmah. Ni metoda, ki brzda fantazijo — kar bi morala biti njena naloga — ampak fantazija se poslužuje metode, ki dopuška, da se najde ž njo vse, kar se hoče. »Ni Freud prvi — zaključuje dr. Serko svojo kritiko — ki so ga zavedle spekulacije v nesmisel, ista usoj je zadel tudi spekulativne mislece, kakor so bili Fichte, Schelling in Hegel...«

Knjižica je opremljena s seznamkom nekaterih tujk. s. š.

Veronauk in verske dolžnosti dijaštva.

Zakon, pravilniki, rešenja in razpisi. Zbral dr. Avguštin Juretič, konzultor, Belgrad. — V knjižici, ki obsega 69 strani, so zbrane vse zakonske odredbe, pravilniki, rešenja in razpisi, ki se nanašajo na veronauk in verske dolžnosti dijaštva. — Knjižica bo zelo dobro služila katehetom ter vzgojiteljem mladine in staršem, ker bodo na ta način lahko vedno imeli pri rokah vse predpise, ki se nanašajo na veronauk kot predmet in na verske dolžnosti dijaštva, kakor tudi na način sodelovanja dijaštva pri proslavah narodnih in verskih praznikov. — Cena knjižice je 10 Din. Naroca se: Uredništvo »Glasnika belgradske nadškofije«, Belgrad, Hartvigova ulica 41-II.

Radost na zraku in soncu Vam daje NIVEA

Pred sončenjem morate nadgrniti svoje telo s Nivea kremo ali Nivea oljem. S tem smanjate

nevarnost sončarice, obenem pa dobite krasno bronasto barvo kože.

Nivea na zraku in soncu!

† Na Drenovem griču pri Vrhniki je v soboto 4. t. m. umrla 26letna Marija Jelovšek, po dom. pri Papežu. Večni mir njeni duši! Ostalim naše iskreno sožalje!

† Smrtna kosa v Litiji. Po daljšem bolehanju je umrl v Gradcu pri Litiji g. Peterca Franc, ki je bil za hišnika na »Stavbahu«. Pokojni je bil dolga leta požrtvovalen član litijske gasilske čete ter skoraj od začetka svojega tukajšnjega bivanja njen poveljnik. Obenem je bil tajnik litijske gasilske župe, kjer si je s svojim delovanjem, posebnim v organizatoričnem pogledu stekel mnogo zaslug. Zadnje čase se mu je bolezen pričela obračati na slabše ter se je zatekel v ljubljansko bolnišnico. V soboto so ga pustili z reševalnim avtom prepeljati iz bolnišnice domov, kjer je umrl doma in bil pokopan v tork dopoldne. Zapuška užaloščeno vdovo z 2 nedoletnimi otročičema. Zaljubljeni naši iskreno sožalje, njegovi duši pa večni mir in pokoj! — V četrtek popoldne je mestni mrtvaški avto pripeljal truplo v bolnišnici za duševne bolne na Sludencu umrle domačinke gđ. Emci Magoličeve. Umrli je po daljšem trpljenju v starosti 40 let. Pokojna se je rodila v Litiji, kjer je bil njen oče dolga leta sodni uradnik. Ona je pred vojno tudi službovala na litijski sodnji, po vojni se je pa s svojima sestrama preselila v Zagreb, kjer je bila do svoje smrti uslužbena pri ravnateljstvu Mauthnerjevega tekstilnega koncerna. Njen sveži grob so zasule s svežim cvetjem njene prijateljice. N. v. m. p.!

Ostale vesti

— Kopalni vlak Ljubljana—Škofja Loka. Pričenši z 8. avgustom t. l. vozi na progi Ljubljana gl. kol.—Škofja Loka ob lepem in solnčnem vremenu dnevno kopalni vlak, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob delavnikih ob 14.15, ob nedeljah in praznikih pa ob 12.53 in prihaja v Škofjo Loko ob delavnikih ob 14.54, ob nedeljah in praznikih pa ob 13.30. Iz Škofje Loke se vrača kopalni vlak vsak dan ob 18.26 in prihaja v Ljubljano gl. kol. ob 19.03. Potniki plačajo za vožnjo s kopalnim vlakom polovico normalne (ne konkurenčne) vozne cene; polovična vozna cena se mora plačati za tja in nazaj hkratu. Otroci od 4. do 10. leta starosti plačajo četrtino normalne vozne cene. Enosmerne polovične vozne karte, ki se izdajajo na osnovi legitimacij za državne namene, za te vlake ne veljajo. Te znižane cene veljajo od vseh postaj do vseh postaj na progi Ljubljana gl. kol.—Škofja Loka. Apeli-ramo na potujoče občinstvo, da se poslužuje kopalnega vlaka, ker je dnevna vožnja odvisna od zadostne frekvence.

HERMES enoletni trgovski tečaj Slovenskega trgovskega društva v MARIBORU. Zrinskijskega trg. 1 vpisuje dnevno. Zahtevajte prospekte.

— Nesreča na slabem mostu. Iz Kamnika poročajo: Na bavinovski cesti, ki vodi iz Kamnika v Tuhijsko dolino, bi se kmalu pripetila težka nesreča na mostu preko Neviljce na Vrhpolju. Tovorni avto, ki se je okrog 17 vračal iz Tuhinja, se je na mostu ognil nekemu vozniku. Ko je zavozil ob ograji mosta, so se dvignile mostnice in dvoje koles se je pogreznilo v nastalo globoko strugo Neviljce. O tem lesenem mostu na prometni tuhijski cesti je že delj časa znano, da je v zelo slabem stanju. Svoj čas je imel že oblastni odbor v načrtu zgradbo železobetonskega mostu, kakršen je bil postavljen v Mostah pri Komendi. Tem večja potreba po novem mostu se kaže danes, ko je stari leseni most zaradi velikega prometa in pomanjkljivih popravil v skrajno slabem stanju. Cestni odbor mnogo žrtvuje za dobro stanje cest, kar mu je vsekakor v priznanje, vendar pa bi moral gledati tudi na obnovo slabih mostov. Na tuhijski cesti je za letos predvidena ureditev klanca na Kavranu, zdi se nam pa, da bi ta klanc lažje počakal kakor pa leseni most, preko katerega vozi vsak dan dvakrat avtobus, ki vzdržuje osebni promet po Tuhijski dolini. V interesu javne varnosti in polniškega prometa je pač, da cestni odbor vzame to vprašanje v roke in nadaljuje započeti načrt oblastnega odbora.

KONCERT

Godba 40. peš polka igra vsaki četrtek na vrtu restavracije **GRAND HOTELA UNION**

V slučaju slabega vremena v veliki dvorani Vstop prost - Cene normalne - Začetek 1/2 8. uri zv. Priporočam se J. MASTNAK, dir. in restavrator

— Ko se začne celi poaspnjavati, deluje uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice na redno izpraznjenje črevesa in zmanjša naval krvi

— Sadno vino ali sadjevec, spisal M. Humeč, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani; cena izdov je 10 Din. Knjiga je prirejena po največjih virih in lastnih izkušnjah. Nudi bogata navodila, kako sadjevec izdelujemo, kako z njim ravnamo, da dobimo okusno, zdravo in stanovitno pijačo. Knjiga se peča tudi z izdelavo kisa in uporabo sadnih tropin, da ne pridejo v nič; opremljena je z 42 podobami. Vsem sadjarjem to izvrstno brošuro najtopleje priporočamo.

— Proti zaprtju in hemeroidom, motenju v želodcu in črevih, oteklini jeter in vranice, bolečinam v hrbtu in križu, je krasno sredstvo naravna »Franz-Josef« grenčica, večkrat na dan zavžita. Zdravniško preizkušnje pri bolenjih spodnjih delov telesa so dognale, da učinkuje »Franz-Josef« voda zanesljivo razkrajajoče in vselej milo odvajalno.

— Kdor šteti, napreduje, zato ne kupujte drage, inozemske, ampak domače, prijetno, ceneno, naravno JORDAN grenčico, za katero vam bo vsak zdravnik rekel, da ugodno deluje pri vseh boleznih prebavnih organov. Dobi se povsod.

— Pogreša se od nedelje zvečer Slavko Hartman, sin rot. strojnika v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani. Deček, ki je šibke telesne postave, je star 13 let in v kratkih hlačah in srtači. Ako bi bilo konju kaj znanega, kje se deček nahaja, prosimo, da naznaniti žandarmerijski postaji v Radovljici. Domnevajo, da je fant na poti iz Radovljice pri Fuksovi brvi padel v Savo in utonil.

— Izlet v Oberammergau k pasijonskim igram bo od 18. do 24. avgusta z odhodom iz Ljubljane 19. avgusta ob 4.50. Cena izleta je v III. razredu 1725 Din. Prijavite se čimprej pri »Putniku« v Ljubljani.

Celje

— Koncert v kapucinski cerkvi. Podobno skromnosti in pristrčnosti kapucinskega brata sv. Konrada je bil v soboto zvečer v kapucinski cerkvi koncert. Lepo število Celjanov se je zbralo k počastitvi svetega brata. Pater Anzelm Canjuga je v začetku dovršeno odigral nekaj orgelskih točk iz del Di Canestrarija, Rihovskega in Rheinbergerja. Pri nekaterih točkah ga je spremljal na gosli akademik g. Golob Franc. Sledil je govor p. Leopolda Grbavca, ki je v pesniških besedah naslikal svojega sobrata — svetnika, kako vse v čast božjo je bilo njegovo življenje. Za njim je pevski zbor Celjskega Zvona pod vodstvom g. prof. M. Močana odpel dve Miheličevi in štiri Sattnerjeve skladbe. Prijetni motivi Miheličeve »Fr. Konrad« so pokazali veliko milino; Sattnerjeve Evaristične, posebno Evaristični tron pa so pokazale veličastno ustvarjanje sodobne cerkvene pesmi, katero malokdaj čujemo. Tudi vse solo-točke, ki sta jih izvajala gđ. Heda Brglezova in g. Miro Modic, so zelo ugajale.

— Nenadni pregled blagajne davčne uprave v Celju. Davčnim obvezancem mesta Celja naznanjamo, da se vrši nenadni pregled blagajne davčne uprave v Celju. Davkoplačevalci naj pridejo z davčnimi knjižicami, pobotnicami in poštnimi položnicami dne 10. t. m. med uradnimi urami k davčni upravi v Celju, da se zamore odposlanec finančne direkcije v Ljubljani prepričati o pravilnem knjiženju pri davčni upravi.

Pluj

Štirideset let zveste službe. Danes 8. t. m. slavi gđ. Katarina Kovačič, trgovska sotrudnica pri tukajšnjem veletrgovcu Orniku, štirideset letnico dneva, ko je stopila kot mlado dekle k ttrdki v službo. Vse njeno življenje je bilo in je strogo krščansko. S svojo poštenostjo, pridnostjo in vsikdar prijazno besedo za vsakogar si je pridobila spoštovanje in ljubezen vseh, ki jo poznajo; poznajo pa jo gotovo vsi v ptujskem okraju. Gđ. Katarina je teta tukajšnjega gimnazijskega ravnatelja dr. Maksa Kovačiča. Jubilanški, ki je še vedno čila in živahna, želimo k njeni sedanjí obletnici se mnogo let in božjega blagoslova.

Hitra pomoč. Ker se državnim nameščencem in upokojencem v zadnjem času mesečni prejemki zelo neredno izplačujejo, vsled česar pridejo ti-le pri hišnih lastnikih in trgovcih radi plačila svojih obveznosti v neprijeten položaj, je kreditna zadruga državnih nameščencev in Ptujci sklenila, dati svojim članom kratkoročna posojila do 1000 Din. Posojila se morajo vrniti takoj ob prejemu zakasnelih mesečnih prejemkov, najdalje pa tekotom enega meseca. Kreditna zadruga je s tem činom napravila veliko uslugo svojim članom in jih rešila neprijetnosti, ki jih čkajajo vsakega prvega v mesecu od upnikov.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sreda, 8. avgusta: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 19.00 Carovniško praznovanje starih Slovanov (Fr. Terslaglav) 19.30 Literarna ura: Kajžini pregled L. Mrzel) 20.00 Vokalni koncert g. Pavle Lovševotve 20.45 Radijski orkester 21.30 Slovenske narodne z orkestrom, pojejo gđ. Zupanova, g. Drmota in Jug 22.00 Čas, poročila, plošče.
Četrtek, 9. avgusta: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 19.00 Nekaj zabavnega vau bo povedal Mirko Kunčič 19.30 Plošče po željah 20.00 Prens iz Belgrada 22.00 Čas, poročila, lahka glasba (R. O.).

Drugi programi:

SREDA, 8. avgusta: Belgrad: 22.30 Zab. gl. — Zagreb: 22.15 Zab. gl. — Dunaj: 20.25 Ork. konc. 22.00 Kone, pihal — Berlin: 21.00 Zab. gl. 1.00 Zab. gl. — Bratislava: 21.30 Koncert — Brno: 19.30 Klav. konc. 21.40 Koncert na čelu — Budimpešta: 19.00 Viol. konc. 22.30 Cig. gl. — Praga: 19.30 Koncert na citre 21.00 Sokratova potprijilivost, opera 21.40 Kone. kvarteta na citre 22.15 Koncert — Milan-Trst: 21.30 Simf. koncert. ČETRTEK, 9. avgusta: Belgrad: 18.30 Kone. sal. orkestra 20.00 Kone. pihal 22.30 Zab. gl. — Zagreb: 20.00 Prens iz Belgrada 22.15 Zab. gl. — Dunaj: 20.10 Kone. solistov 21.50 Pop. konc. 22.50 Orgelski konc. 23.20 Zab. gl. — Berlin: 16.00, 19.00, 21.50 Opera Sornrak bogov 22.00 Pisan glasbeni program — Brno: 21.30 Vok. konc. (Dvorakove cig. melodije) — Budimpešta: 21.00 Jazz muzika 22.00 Kone. prestolniškega orkestra 22.50 Cig. gl. — Trst-Milan: 19.30 Zab. gl. 30.45 Kom. opera »Criselino« — Praga: 20.00 Simfonični koncert.

Naznanila

Ljubljanski bogoslovci bodo imeli v četrtek, dne 9. t. m. na Brezjah dogovorjeni sestanek po objavljenem sporodu. Pridite gotovo. Na svidenje. Upokojeno učitelstvo ima tomesecni sestanek v četrtek, 9. t. m. ob 4 popoldne na Ježici v gostilni g. Ramovša. Vabljeni vsi.

Zakaj. Leskovski romarji se iskreno zahvaljujejo najpro prečastitemu gospodu knjiku J. Priboiču za njegovo izredno vno in trud, dalje vsem drugim prečastim gospodom, ki so pomagali, da se je naše romanje v Zagorje pri Pilstanju tako lepo izvršilo. Bog naj vsem obilno poplača na priprošnje Zagorske Marjice. Drugo leto, če Bog da, na svidenje v še večjem številu!

Ljubljana

1. Jadrana sekacija Aero-kluba v Ljubljani. ki vodi tečajno bromotorga letanja v Novi vasi na Blokah, vabi vse zainteresirane, gimnazijce od 5. razreda naprej ter visokošolce, naj se takoj javijo v tajništvo kluba, Gradščice 7, kjer dobijo točnejša pojasnila.

Maribor

in Lovska strelska tekma v Mariboru. V okviru Mariborskega tedna bo v nedeljo, 12. t. m. od 8—18 na vojaškem strelišču v Radvanju velika lovška strelska tekma, ki jo priredi mariborska podružnica Slovenskega lovskega društva. Nastrelitv pušk in vežba na vse tarče se bodeja vršili v soboto, 11. t. m. od 15 do mraka. Razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad bo v nedeljo ob 21 v lovski sobi pri Orlu. Streljalo se bo s krogi in zrjem. Udeleženci bodo tekmovali v skupinah: juniorji, senjorji, moštvi, lovski pazniki, vsi člani SLD Maribor, ter gostje. Posebej se bo tekmovalo za prehodni pokal mariborske mestne občine. Tekmovalci se morajo zglasiti najkasneje do sobote pisмено ali ustmeno načelniku strelskega oddelka dr. Kovačicu ali strelskemu mojstru Vukmaniču.

Poizvedovanja

Dobro znana oseba, ki si je izposodila znamke v neki ljubljanski trgovini, naj jih čimprej vrne, drugače se bo sodno postopalo.

Svet v 30 in 100 letih

Bolezni bodo premagane, stroje bo gonilo sonce

Pogled v bodočnost je človeka vedno zanimal, posebno pa danes, ko jih je le malo, ki bi bili s sedanostjo zadovoljni. Angleški znanstvenik J. B. S. Haldane poskuša odkriti zaveso bodočnosti vsaj za trideset let naprej. Ni bogve kako tolažljiva slika, ki nam jo pokaže. Tehnika bo seve napredovala, zato pa tudi brezposelnost. Vendar bo človeštvu danega nekaj povsem novega: »znanstvena država«. V tej državi bo vsak otrok že pred spočetjem pod zdravstvenim varstvom. Materinstvo bo častljiv poklic in kakor vsak drug poklic plačan. Vzgoja mladine bo taka, da bo vsak dvajsetletnik zaposlen po 30 ur na teden. Preprečevanje bolezni bo na višku, tako da bo večina ljudi dosegla starost 70 let, ne da bi bila kdaj v življenju resno bolna. Kirurgija bo dosegla uspehe, ki bi se danes zdeli gola domišljija. Tudi vse druge vede bodo zelo napre-

dovale. Zemljo bodo preiskali do 15 milj v globino in prvi polet na luno se bo obistnil.

Ameriški učenjaki so se upali pogledati še dlje v bodočnost in napovedati, kako bo na svetu čez sto let. Pravijo: Leta 2034. ne bo na zemlji nobene nalezljive bolezni več. Svet bo veliko bogatejši, kajti energijo za vse stroje bo dajalo sonce. Iz morja bodo dobivali toliko zlata, da ga bo za vse narode na svetu dovolj. S pomočjo daljnovoda bo mogel vsak iz svoje zasebne sobe opazovati vse dogodke po vsem svetu. Najčudovitejše stavbe bo mogoče postaviti v teku enega tedna in najlepša palača bo stala smešno malo. Poleti čez ocean bodo vsakdanji in na letališčih bodo ljudje zahtevali listke za Afganistan »tja in nazaj«. Ljudje bodo le še malo delali, ker bodo vse delo opravljali stroji s sončno pogonsko silo.

Ali ne bo malo dolgočasno l. 2034?

„Oviran promet“

Dnevnik »Elsässer Bote« (Strasburg) pripoveduje naslednjo redko zgodbo: »Državna meja je po vojni razpolovičila vas Scheibengard. Del kmetij je ostal na nemškem in drugi del na francoskem ozemlju. Ta teden je nastal pri nekem nemškem posestniku požar. Francoski ognjegašci so pohiteli na pomoč, ker ni v bližini nobene druge vasi na nemških tleh. Toda nemška obmejna straža se je zelo bala, da hočejo Francozi izrabiti priliko za tihotapstvo. Zelo natančno je preiskovala gasilske lestve in brizgalnice ter primerjala potne liste. Ko je bilo naposled vse gotovo, so dobili francoski gasilci dovoljenje za prekoračenje meje. A izkazalo se je, da je med tem postala njihova pomoč nepotrebna. Nemška kmetija je v tem že pogorela do tal.

Na šolskem dvorišču se tepeta dva dečka. Učitelj pride zraven in ju opominja:

»Zakaj pa se pretepata? Ali se v šoli nista učila, da moramo svoje sovražnike ljubiti?«

Močnejši nato:

»Saj to vendar ni moj sovražnik, gospod učitelj! To je le moj mlajši brat!«

Gospa Sunyatsen, vdova po velikem kitajskem državniku, ki je ustanovila novo politično stranko, katere namen je, da pobija japonski imperializem na Kitajskem.

Znamke povzročile vojno

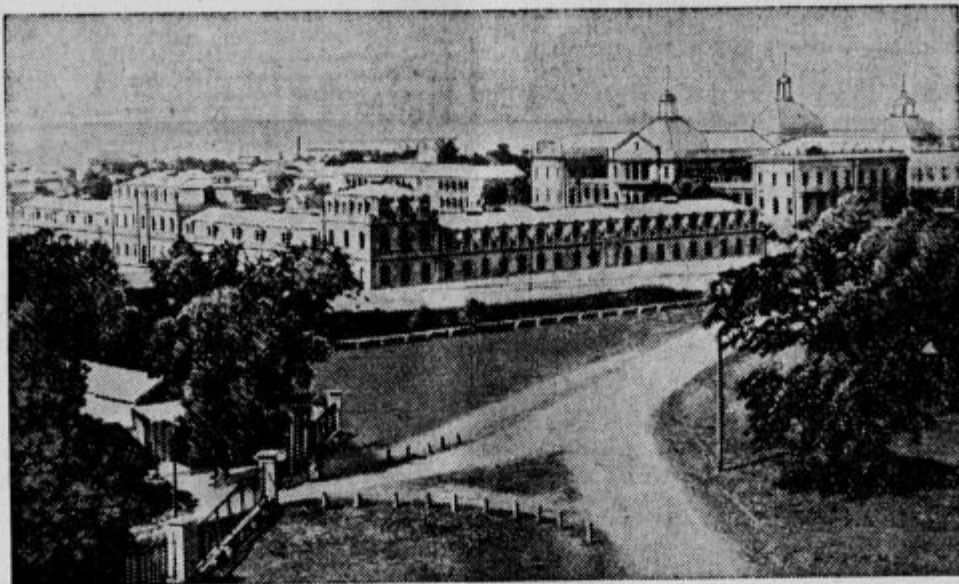
Komaj si moremo misliti, da spada med malenkostne vzroke, ki so često dovedli do vojne, tudi znamka; torej majhen košček papirja, ki služi prometu.

Ko je l. 1900. domeničanska republika izdala znamko, na kateri so bile njene meje napram sosedni državi Haiti začrtane v škodo slednje, se je le-ta čutila ogroženo in izvedla mobilizacijo. Prišlo je že do krvavih obmejnih bojev, ki so prenehali šele potem, ko je vlada domeničanske republike vzela znamko iz prometa.

Pa tudi usoda panamskega prekopa se je odločila z znamko. L. 1881. so sklenile Združene države zgraditi vodno pot, ki bi vezala Tihi ocean z Atlantskim. Obstojala sta dva načrta; eden je predvideval panamski, drugi nikaragvajski prekop. Ker bi prinašal prekop ogromne koristi, sta se potegovali zanj tako Panama kakor tudi Nikaragua. Panamci so očitali svojim tekmečem, da je Nikaragua neprimkladna za gradnjo prekopa, katerega bi vulkanski pojavi uničili. Kljub temu pa se je konferenca ameriških inženjerjev odločila za Nikarago. Tedaj se je dogodilo nekaj nepričakovane. Ko so se mislili inženjerji raziti, je prejel vsak udeleženec anonimno pismo z nikaragvajsko znamko, na kateri so bili narisani delujoči vulkani. To je zadoščalo. Naslednjega dne so se ponovno sestali in odobrili panamski načrt.

L. 1927 je izdal Paragvaj znamko, na kateri si je prilastil sporno ozemlje Chaco Boreal. To je vzbudilo v glavnem mestu Bolivije ogorčenje. Takoj je izdala Bolivija novo znamko, kjer je bilo označeno sporno ozemlje kot bolivijska last. Borba, začeta na papirju, se je kmalu prenesla na bojno polje, kjer se vrše še danes boji.

Za las je manjkalo tudi l. 1896., da ni prišlo do vojne med Britanijo in Venezuelo, ko je slednja izdala znamko, na kateri si je prilastila nekaj britanskega ozemlja.

Port au Prince, glavno mesto haitske republike, ki je po 19 letih ameriške okupacije dne 1. avgusta letos postala zopet samostojna.

Velika kancelarja Seipel in Dollfuss v skupni grobnici

V dunajskem predmestju Alsergrund so katoliške socialne organizacije postavile v spomin pok. zveznemu kanclerju dr. Seiplu dom v socialne namene. Na pročelju proti Kriemhildinem trgu je domu pridružena lepa, ne velika cerkev s kripti, ki je določena kot zadnje počivališče velikega kanclerja, katerega so začasno pokopali na centralnem pokopališču. Zidajo še drugi trakt doma in tudi cerkev v notranjosti še ni popolnoma dovršena. Vse stene in tla bodo obložena z salzburškim marmorjem. Strop je s simboličnimi prizori okrasila kiparica Baudrich. Cerkevno ladjo označuje priljubljen Seiplov rek: »Dajte, delajmo dobro in se ne utrudimo...«

Pod glavnim oltarjem leži kripti v obliki grobnice, ki naj sprejme zadnje ostanke nepo-

zabnega kanclerja. Na obeh straneh je prostora še za dve krsti.

Ko je postal žrtev napada hrabri kancler Dollfuss, vredni naslednik starega Seipla, so Avstrijci takoj sklenili, da naj dobi mesto v spominski cerkvi poleg Seipla. Tako bosta počivala skupaj oba največja državnik nove Avstrije.

Za cerkvijo uredi poseben prostor, kjer bodo postavljali spomenike slavnim Avstrijcem, tako, da bo tu Pantheon najboljših sinov nove Avstrije.

Seipel-Dollfusovo spominsko cerkev posvetijo dne 16. septembra letos. Ze prejšnjo noč preneso v kripto Seiplovo krsto. Če bo le mogoče, preneso medtem v kripto tudi Dollfusove zemske ostanke.

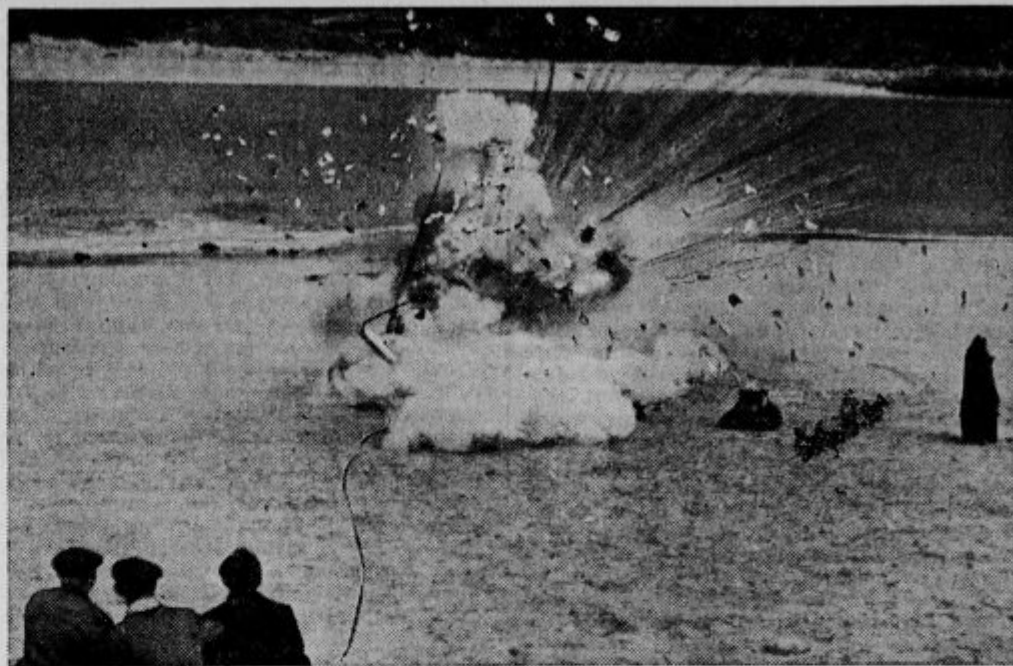
Moskovski gledališki igralci pri Rdeči armadi na Daljnem Vzhodu

Izmed osebja Velikega moskovskega gledališča se je bil sestavil operni in baletni ansambl, ki je odrinil na Daljni Vzhod k četam Rdeče armade, da jih razvedri in poživijo njihove notranje vezi z Moskvijo. V to »daljnovzhodno brigado igralcev« se je prostovoljno prijavilo 44 članov in članic opere, baleta in orkestra. Med njimi so slovita imena: Lubencov, Katulski, Hanajev, Kandarov, Vasiljeva, Galicka, Smolcov, Jegorov itd. V Habarovsku so priredili štiri koncerte; dveh se je udeležil tudi poveljnik posebne armade na Daljnem Vzhodu — Blücher. Potem so se igralci razdelili na dve skupini in obiskali posamezne posadke, tako da so bile veseli deležne vse čete. Obe skupini se zopet snideta v Vladivostoku, odkoder se te dni vrneta v Habarovsk, da prisostvujeta slavnosti posebne armade na Daljnem Vzhodu.

»Ženska dosti bolj hrabro prenaša bolečine kakor moški.«

»Ali ste zobozdravnik?«

»Ne, tovarnar za čovlje.«

Usoda prve poštne rakete. Na Angleškem je Gerhard Zucker konstruiral poštno raketo. Za poizkusni strel je sprejela 1200 pisem, ki naj bi jih prenesla s škotskega otoka Scarp na otok Harris. Takoj po sprožitvi raketa eksplodirala in pisma so zgorela ali se razcefrana razsula na vse vetrove.

Francoski rekordni letalec Mermoz, ki je opetovano preletel Atlantik; zdaj so ga imenovali za komanderja častne legije.

100 let tkalnega stroja

7. avgusta t. l. je preteklo 100 let, odkar je umrl slavn francoski tehnik J. Jacquard, ki je izumil prvi mehanični tkalni stroj.

Naši predniki so se posluževali primitivnih tkalnih priprav, saj so delali le za lastno rabo in tkanje je bilo predvsem domača obrt. Slavn francoski in angleški tehnik so se poglobili v problem mehaničnega tkalnega stroja. Stroj naj bi kolikortoliko olajšal delavstvu v tovarnah naporno delo. Problem je rešil francoski tehnik J. Jacquard. Naletel je pa kmalu na težave. Predvsem pri delavstvu, ki se je balo za svoj vsakdanji kruh. Nastali so prepiri in politični boji, pri katerih so izumitelja pretepli in ni mnogo manjkalo, da ga niso vrgli v reko Rhôno.

Kakor mnogi izumitelji, tako tudi Jacquard ni užival sadov svojega dela.

Jožef Marija Jacquard, ki je l. 1808. iznašel prvi tkalni stroj. Umril je 7. avgusta 1834.

Kaj bi mogli danes kupiti z vojnimi stroški?

Ameriški državnik dr. Murray Butler je izračunal, kaj vse bi mogli danes kupiti za milijarde, ki jih je požrla svetovna vojna. (Butler je pacifist in je l. 1932. prejel Nobelovo mirovno nagrado.) Po njegovih računih bi mogla za ta denar sleherni družina po vseh deželah, ki so se udeležile vojne, to je v Franciji, Belgiji, Rusiji, Angliji, Ameriki, Kanadi, Avstraliji in Nemčiji dobiti lastno hišo z vso opremo in pet oralov zemlje v vrednosti 200 tisoč dinarjev. Pa bi še ostalo denarja, da bi mogli v vsakem mestu teh dežel, ki šteje nad 20.000 prebivalcev, ustanoviti knjižnico v vrednosti 20 milijonov dinarjev in visoko šolo za približno 500 milijonov dinarjev. In še bi ostalo nekaj tisoč milijonov za ustanovitev in opremo raznih bolnišnic. Vse te dobrine je požrla vojna...

Štorklja prehodila 180 km

Na neki ptičji farmi v južni Nemčiji so negovali lansko jesen mlado štorkljo z bolnimi perotmi, ki ni mogla z drugimi pticami na jug. Nekega dne pa je štorklja pobežela. Po poldrugem mesecu se je pojavila v Thunu v Švici, kjer so jo spoznali po nožnem obročku. Kraj je oddaljen 180 km od omenjene nemške farme. Potemtakem je štorklja prehodila dnevno 4 km in se kakor njene tovarišice, držala točno jugozapadne smeri.

Hindenburgova rojstna hiša v Poznanju

Nove uniforme angleške armade (spredaj); glavna razlika je v pokrivalu, ki ima namesto prejšnje ploške čepice obliko klobuka.

Sport

Italijanski plavalci nastopijo

Nočna tekma drevi ob 9 na kopališču »Ilirije«

Ilirija se je pogodila s prvaki Italije, ki se vračajo skozi Ljubljano iz Budimpešte domov, za današnji tekmo.

Italijani so dosegli v Budimpešti na troboju Madjarska : Italija : Jugoslavija drugo mesto in odnesli precej zmag. Italijani ne nastopijo v povsem isti postavi, kakor v Budimpešti, ker so nekateri njihovi plavalci odpotovali v Magdeburg, kjer se udeležijo evropskega plavalnega prvenstva, vendar so v moštvu plavalne zvezde svetovnega slovesa, kakor jih Ljubljana in tudi ostala Jugoslavija še ni videla. Sprinterja Signori, Costa, dolgoprogosa Costelli, Perentini, so plavalci evropskega slovesa. Italijanska štafeta 4 krat 200 m prosto je porazila madjarsko štafeto, ki je ena najboljših na svetu. Vse evropski sportni svet se je divil tej zmagi. Odlična sta tudi prsna plavalca.

Program tekem je naslednji: 100 m prosto, kjer nastopi Lisardi, od domačinov pa Frič. Pri tej točki

bo borba precej zenačena, kajti Frič predstavlja s svojim časom 1.04 uvaževanja vrednega nasprotnika. Na 400 m prosto nastopita za goste Perentini in Ravera, ki jima bo Mihalek težje dorašel. Na 100 m hrbtno nastopita Ravera in Tržčan Omera, za domačine pa kot gost državni rekorder Gazzari iz Splita. Na 200 m prsno nastopi od gostov Pavliček, od Ilirijancev pa Hribar. Zanimiva in napeta bo štafeta 3 krat 100 m mešano, kjer nastopijo gostje v postavi: Pavliček, Omera, Lisardi, domači pa v postavi: Hribar, Gazzari, Frič.

Poleg tega nastopijo v waterpolu seniorji Ilirije proti juniorjem.

Občinstvo naprošamo, naj se napram Italijanskim gostom obnaša fair in jim izkaže svoje simpatije.

Vstopnice se dobe v predprodaji v kopališču Ilirije.

V. balkanske igre

Zagreb, 26. avgusta ter 1. in 2. septembra 1934.

Balkanske igre, največja in najprezentativnejša sportna prireditve balkanskega polotoka in za evropskim veslaškim šampionatom 1932. največja sportna prireditve, ki se je kdaj vršila na Balkanu, se približuje. V treh tednih bo sprejel stadion v Maksimiru najhitrejša, najvztrajnejša, najposobnejša in najmočnejša lahkoatleta vseh šestih balkanskih držav Albanije, Bolgarije, Grčije, Rumunije, Turčije in Jugoslavije.

Vse te države pospešeno vrše zadnje priprave za sestavo reprezentanc in potovanje v Zagreb. Vsi hočejo zboljšati svoj plasma, Grki pa, ki tega ne morejo, ker so pač stalni prvaki, hočejo na vsak način obdržati svoje vodilno mesto. Za prilično ocenjen je razmerja moči, prinašamo rezultat poslednjih »Balkanskih iger«, ki so se vršile v jeseni lani v Atenah. Prva je bila, kakor pričakovano, Grčija s 169 točkami, druga je bila nekompletna Jugoslavija s 110 točkami, tretja je bila Rumunija z 61 točkami tesno pred Turčijo z 59 točkami in Bolgarijo s 53 točkami, ki so izvanredno napredovale. Zadnja, šesta je bila Albanija, ki je nastopila prvič s svojimi mladimi in neizkušenimi atleti, s 7 točkami.

Že od začetka »Balkanskih iger«, t. j. od leta 1929, odnosno 1930, se vrše le-te po naslednjih pravilih. Število točk se je, z ozirom na sodelovanje več držav spremenilo. Bolgari so l. 1933 predlagali, da se točke štejejo po novi višebodski tabeli t. zv. finski, vendar kongres »Comitee interbalca-

nique« v preteklem letu istih ni sprejel in so ostala v veljavi ta-le pravila:

1. Število zastopnikov tekmovalcev v posamezni disciplini je omejeno na največ dva, izjema je maratonski tek, kjer jih lahko štartira poljubno število od vsake države.

2. V posameznih disciplinah lahko vsaka ekipa doseže za prvo mesto 6 točk, za drugo 5, za tretjo 4, za četrto 3, za peto 2, za šesto mesto 1 točko.

Tako dobljene točke se enostavno seštejejo in vrstni red držav se odredi po tem. Štefete, ki se redno štejejo dvojno, se računajo v tej konkurenci kakor vse druge discipline enojno.

Zapreke.

Prireditelj »Balkanskih iger« je začel v neugoden položaj. Pričakovalo se je, da se bo poleg pomoči ministrstva za telesno vzgojo naroda dobila tudi pomoč ministrstva financ in ministrstva zunanjih poslov. Toda ministrstvo financ je odbilo prošnjo za oproščenje davka na vstopnice, ki je v Zagrebu zelo visok in znaša celih 34,5 odst. pobrane vstopnine. Razen tega se ni prišla reševati prometnega ministrstva za brezplačen prevoz naših in inozemskih tekmovalcev, kar znaša lepo vsoto. Grki so do sledje imeli vedno te ugodnosti. Vendar, kakor gre država v vseh sličnih reprezentativnih slučajih na roko, se pričakuje tudi tu ugodne rešitve. Do sedaj je odobrena še samo polovična cena za brzojavke novinarjem.

Plavalne tekme v Budimpešti

Budimpešta, 5. avgusta.

Ob 7 se je pričelo s skoki s stolpa v Császár-Fürdő, tekmovalci v triboju Madjarska-Italija-Jugoslavija. Pri trenirah smo že opazili, da Madjari ne posvečajo posebno mnogo pozornosti skakanju; tako se je vršilo to tekmovalstvo kot nekakša predtekma — brez občinstva, kateremu je waterpolo v prvi vrsti in plavanje na nadvse. Končni izid v skokih s stolpa — 8 in pol metra, a ne 10 m, kakor sta ga navajena Zieherl in Strand in čemu je tudi malo pripisovati neuspeh, medtem ko bi dosegli pri normalni višini 10 m mnogo boljše uspehe:

1. Vajda M. (Madjarska) 94.54;
2. Dillasi (Italija) 92.78;
3. Zieherl (Jugoslavija) 90.33;
4. Hody L. (Madjarska) 88.90;
5. Cozzi (Italija) 84.53;
6. Strand (Jugoslavija) 69.63.

Točke: Madjarska 6, Italija 3, Jugoslavija 2.

Uspeh nasprotnikov leži v nesrečnih kvocienih za tekočo skokov, medtem ko je Zieherl skakal sleer boljše, so bili skoki z manjšim kvocienim. No, tudi skoki Vajde (Madjarska) niso bogzna kaj lepo izvedeni, pa se gojijo Madjari upanje, da si osvoje v Magdeburgu evropsko prvenstvo. Naš Zieherl mora pa ostati doma, daci bi zaslužil, da nas ravno on zastopa, ki se je tu edini od naših odrezal častno.

Z malo zamudo se je z prihodom državnega upravitelja Horvija odprlo tekmovalstvo. Med ostalimi veljavnimi sta bila v loži tudi naš poslanik Vučković in italijanski princ Colona. Pri defileju so si naši stasiti fantje na mah osvojili naklonjenost publike. Takoj zatem se pojavijo na startu plavalci za 100 m prosto; start — z zastavico na vzklík — se je začel in v starter kliče tekmovalce nazaj, toda ti so se zaustavili šele pri obratu. Pri ponovnem startu sta takoj prošla v vodstvo Czik in Szekely, ostalih red je sledel:

- 100 metrov prosto:
1. Czik (Madjarska) 59;
2. Szekely (Madjarska) 1:00.8;
3. Costa (Italija) 1:04.2;
4. Ciganović (Jugoslavija) 1:05.2;
5. Lisardi (Italija);
6. Frič (Jugoslavija) 1:06.1.

Ciganović se je nekaj časa držal na tretjem mestu, nato ga je prehitel Italijan Costa za celo sekundo, Frič se je popolnoma odpovedal. Madjari so pa lahko ponosni na Cziika, ki danes utma para v Evropi.

Točke:

- Madjarska 22, Italija 6, Jugoslavija 5.
- 100 metrov prosto:
1. bila najzanimivejša borba. Na startu je bila zbrana elita plavalcev in takoj po startu smo si na tihem priznali, da smo res začetniki. Najhujši boj je bil med Lengyelom (Madjarska), ki je takoj izpočetka prevzel vodstvo in plaval 100 m in 1:00 ter Signorijem in Costellijem (oba Italija). Po 300 m sigurno vodi Lengyel, a vedno bolj se mu bliža Signori, ki od 350 m počasi preide v vodstvo in sigurno zmagaja.

1. Signori (Italija) 3:08.4;
2. Lengyel (Madjarska) 3:10.0;
3. Costelli (Italija) 3:11.0;
4. Czabados (Madjarska) 3:24.8;
5. Mini (Jugoslavija) 3:29.3;
6. Mihalek (Jugoslavija).

Min-se revanšira Mihaleku za poraz na državnem prvenstvu, a čas je skoro 5 sekund boljši od sedanjega jugoslovanskega rekorda.

100 metrov hrbtno:

Gazzari, na katerega smo stavili vse naše nade, je razočaran. Vodi le sleer do 70 m in ga je občinstvo burno pozdravljalo. Tudi ostali plavalci se računali z njegovo zmago, a kljub vsem naporom mu je uspelo zasesti šele tretje mesto.

1. Nagy (Madjarska) 1:15.2;
2. Hazi (Madjarska) 1:15.4;
3. Gazzari (Italija) 1:15.6;
4. Omera (Italija) 1:18;
5. Ravera (Italija);
6. Marbeta (Jugoslavija).

Točke:

- Madjarska 26, Italija 13, Jugoslavija 5.

Vmesne točke so bile izpolnjene s programom za državno prvenstvo ter je omembe vreden čas Pibera na 800 m 11 minut 06.4 in Lenkeyeva na 100 m prosto 11.6 sek. Vse vmesne točke so bile tako številno zasedene in kakovostno s tako dobrimi plavalci, da lahko izmed res najboljših izberejo najboljšo.

Sledila je waterpolo tekma Madjarska-Italija 9:0, polčas 6:0. Tekma je bila naravnost nezanimiva, povrh vsega nas je pa preganjal še ploha. Madjari niso pokazali česar smo pričakovali od njih, še slabši so pa bili Italijani, ki niti do strela niso prišli. V drugo impolasno je sodnik Erjek Rademacher izključil Italijanske igralce in so nato Italijani igro samo zavlačevali. Publika jim je zvižgala.

Pri sedanjem nastopu v Budimpešti so se vsi, poraženi na državnem prvenstvu v Ljubljani, rovanžirali: Mini premaga Mihaleka, Ciganović Fričeva in Gazzari Murčeta.

Zanimivo je, kako se interesirajo Madjari za Zieherla radi Magdeburga. Začnili pa so se, ko so izvedeli, da niti nimamo sredstev za njega, niti ne sme štartirati zaradi prepovedi. Start je bil namreč dovoljen samo waterpolo moštvu, ko se je obvezala Nemčija kot prirediteljica, da plača vse stroške. Zieherl ima izglede, da se plasira s stolpa, brez dvoma pred Dillasiem (Italija) in zelo verjetno tudi pred Vajdo (Madjarska). Tako pa vsled pomanjkanja sredstev in neumesne prepovedi ostane doma. Kaj, ko bi se malo bolj poborilo za našo slavno državno nogometno reprezentanco, ko nas donalno vedno skandalozno klaverno zastopa! In pri nogometu ne pridejo v poštev okoliščine kot pri plavanju: fantje so vsi mlajši, tuje mesto in okolica naredi nanje dokaj vtisa, ki ni brez vpliva; se pomembnejša pa je startna rutina. Naučimo se lahko samo od boljših od nas samih, četudi smo poraženi. Pa pride kak dopisnik in napiše klubsko ter sugerira proporec starta v inozemstvu! Na ta način bo ostal naš plavalni sport vedno na nizki stopnji.

Budimpešta, nedelja zvečer.

Ob pol 7 napovedani skoki z deske so počeli. Občinstva je zopet zelo malo. Stalno pač ne vlečejo Madjari!

Rezultati skokov z deske:

1. Cozzi (Italija) 120;
2. Hody (Madjarska) 117.16;
3. Zieherl (Jugoslavija) 114.81;
4. Hidvegy (Madjarska) 107.30;
5. Dibazi (Italija) 77.34.

Ob 7 zvečer je bila waterpolo tekma med Jugoslavijo in Madjarsko. Zmagala je Madjarska s 11:2 (6:2). Odgovarjajoči rezultat pa bi moral biti 7:2. E. Rademacher je sodil zelo slabo. Naši igralci so se zelo nespretno obnašali. Madjari so igrali zelo ostro. Občinstvo hom se poročal.

Včeraj smo že objavili na drugi strani telefonsko rezultate drugega dne tekmovalstva. K temu bi radi dodali še rezultate skokov z deske: 1. Cozzi (It.) 120.40 točk; 2. Hody (Madj.) 117.39; 3. Zieherl (Jug.) 114.81; 4. Hidvegy (Madj.) 107.30; 5. Italijan.

Končni rezultati: Za tromatch: Madjarska 39, Italija 34, Jugoslavija 10 točk. — Za dvomatch: Madjarska 40, Jugoslavija 20 točk.

Lahko-atletski tek skozi mesto, ki ga v sredo, dne 8. t. m. ob 12 izvede Poverjenstvo JLAZ v Mariboru za častno darilo Mariborskega tedna, obeta, po prijavah sodeč, prvovrstni sportni užitek. Mariborski klub postavlja po več moštev, ki pa bodo imela težko borbo z zastopniki sokolskih društev. Po daljšem presledku bodo tekmovali tudi atleti SK Ptuj, ki so svojčepasno ravno v stafetnih tekih dosegli odlične uspehe. Tekmovalna pot vodi po Koroski cesti, preko Zrinjskega trga in Kolodvorske ulice na Alek. sandrovo cesto t. ciljn, ki se nahaja na Trgu Svobode in ima skupno dolžino 180 m. Razdelitev nagrad zmagovalcem se izvede takoj po zaključnem teku na Trgu Svobode.

Nacionalne motociklistične dirke na Hermesu, pod pokroviteljstvom direktorata državnih železnic, p. spreda Josipa Crnjans. V nedeljo, 12. avgusta priredi mlada moč sekaja Hermes motociklistično prireditve, ki obeta biti največja prireditve te sezone v moto sportu. Dozida jo se prijavili poleg donatnih vozačev še vsi ostali jugoslovanski dirkači, tako, da z sigurnostjo lahko pričakujemo lepih borb v vseh kategorijah. Že pri juniorjih bo konkurenca ostrna, kajti le dobro plasirani v tej kategoriji bodo pripušeni v nadaljnjo borbo. Zanimivo bo tudi nastop pomožnih motorjev, tako zvanih brenčilov, za katere se lahko reče: dosti grenkaja pa itd. Zanimanje za dirko je zelo veliko, saj so građani prijavili nekaj avtomobilov gledalcev. Tudi dana prav pridno trenirajo, saj bodo nastopile celo ljubljanske, ki hočejo pokazati, da so tudi v tej disciplini gos zagrebški tovaršicam. O prijavljenih vozačih v prihodnji številki.

Gospodarstvo

Delavske plače padajo zaposlenost narašča

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani poroča o gibanju zavarovanih delavcev in delavk v juliju. Poročilo navaja, da je povprečna zavarovana mezda pri moških znašala Din 25.22, (1.13 Din manj), pri ženskah 18.10, (0.12 Din manj), povprečno 22.57 Din (0.77 Din manj). Celokupna dnevna zavarovana mezda pri moških 1,312.126.40 Din (plus 9,774.80), pri ženskah 557.540.40 Din (plus 28.960.—), povprečno 1,869.666.80 (plus 38.734.80) Din. Številke v oklepajih pomenijo prirast oziroma padec od lanskega leta, to je od meseca julija 1933.

V primeri z junijem 1934 je članstvo OUZD-a malenkostno padlo za 168 zavarovancev. To je vsakoletni sezonski pojav, katerega opazamo, odkar obstaja naše socialno zavarovanje. Proti koncu julija je začelo članstvo zopet nekoliko naraščati. — Letni prirast, to je prirast od julija 1933 znaša plus 4.403 zavarovancev. Med temi je 2.602 moških in 1.801 žensk. Zadnje mesece naraščajo moški vedno hitreje, dočim je letni diferencijal ženskih skoraj nespremenjen na isti višini, kakor je razvidno iz sledeče tabele:

Letni diferencijal članov:				
Leto, mesec,	moških,	ženskih,	skupaj	
1934 I.	— 798	+ 1529	+ 731	
II.	+ 212	+ 2009	+ 2221	
III.	+ 1381	+ 1931	+ 3312	
IV.	+ 1309	+ 1896	+ 3205	
V.	+ 1740	+ 1970	+ 3710	
VI.	+ 2380	+ 2057	+ 4437	
VII.	+ 2602	+ 1801	+ 4403	

Prirast članstva nasproti juliju 1932 znaša + 1815; odgovarjajoči prirast v mesecu juniju je znašal + 360. Ta razlika nasproti letu 1932 bo v bodoče stalno naraščala.

Z izboljšanjem zaposlenosti pa delavske plače padajo v glavnem že v začetku leta 1934. Povprečna dnevna zavarovana mezda, katere je približno enaka faktičnemu dnevnemu zaslužku povprečnega delavca, je padla v juliju 1934 napram istemu mesecu lanskega leta za Din 0.77 (v juniju Din 0.69). Celokupna dnevna zavarovana mezda vseh članov je radi naraščanja zaposlenosti vkljub zniževanju plač nekoliko večja od lanskega leta.

Jugoslovanski les zgublja italijanski trg

»Der Oesterreichische Volksvrt« poroča, da jugoslovanski les zgublja glavno tržišče, to je v Italiji. Še l. 1929 je šlo 44% izvoza jugoslov. lesa v Italijo, leta 1933. samo še 33%. V tem letu je treba računati na novo zmanjšanje izvoza jugoslovanskega lesa v Italijo. Italija uvaža čedalje več avstrijskega lesa in nekaj ruskega. Da bi jugoslovanski les lahko konkuriral, bi morala vlada znižati železniške dovozne tarife in druga fiskalna bremena, nadalje bi morala prilagoditi dis-agio dinarja, ki znaša 29.5% pri mednarodnem dis-agiu, ki znaša 40%. Sporazum s Francijo je prinesel Jugoslaviji nekaj koncesij, a te se vse v glavnem nanašajo na izvoz živine, medtem ko je kontingent lesa ostal isti. Spanija je nedavno kontingentirala uvoz lesa; največje ugodnosti je dovolila Franciji. Zato je verjetno, da se bo izvoz jugoslovanskega lesa še skrčil.

V nekaj dneh poteče prijavni rok za udeležbo na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani, na kar bo uprava začela z dodeljevanjem razstavnih prostorov. Ker je na razpolago samo še nekaj razstavnega prostora in pozneje menjavanje prostorov ne bo mogoče, naj se trdke, ki nameravajo sodelovati, pa še niso poslane svojih prijav, takoj prijavijo.

Letošnja razstava psov l. in 2. septembra v Ljubljani. Prijave psov za to razstavo so že začele prihajati. Ker je končni termin za te prijave določen za 20. t. m., se interesi obveščajo, da te kar najbolj točno izpolnjenе čimprej vpošljejo, ker psi, ki bodo pozneje prijavljeni, brez krivde prirediteljev ne morejo priti več v razstveni katalog. Če kdo, ki želi razstaviti svojega psa, pa iz katerega koli vzroka prijavnice ali istih v zadostnem številu še ni prejel, naj to s svojim natančnim naslovom takoj sporoči prirediteljem »Ljubljanski velesejem, oddelek za razstavo psov«, da mu jih nemudoma pošljejo. Zanimanje za to prireditve je čimvečje tudi v inozemstvu, posebno v Avstriji, ki vedno bolj raste. — Odbor.

Dve novi tkalnici v Čakovcu. Čakovska barvarnica Neumann je pričela graditi tkalnico. V tkalnici bo zaposlenih 100 delavcev. Te dni je pričelo obratovati »Medjumurska tkaona«, kateri je bilo lanske leto obratovanje prepovedano. Zdaj si je izposlovala zadavno dovoljenje. V tkalnici dela nad 300 delavcev.

Tovarna trikotarže »Morava« v Belgradu je pod tečajem. Njen lastnik Heskija Pijade je sam prošil za proglasitev tečaja, kar ni mogel izpolniti obvez nasproti svojim dolžnikom.

Naša koruza za Francijo. Za tretje četrtletje tekočega leta je Francija določila kontingent jugoslovanske koruze, ki se lahko uvozi v Francijo, na 50.000 met. stotov. Enaka količina je bila določena za Madjarsko, medtem ko bo Argentina lahko uvozila 75.000 met. stotov, Rumunija 300.000 in Turčija 25.000 met. stotov.

Zaplemba japonskih električnih žarnic. V zadnjem času so prodle na jugoslovanski trg, predvsem v Belgrad in Skopje, japonske električne žarnice. Prodajale so se kot žarnice izpod 15 sveč in so bile radi te navedbe proste trošarine. Finanica je medtem dognala, da gre v resnici za žarnice z 19 svečami, ki so podvržene trošarinam. Radi tega je žarnice zaplenila. Trgovci naj bodo pozorni, ker so denarne kazni za utajitev trošarine visoke.

Rusi naročajo železo v Belgiji in Franciji. Iz Bruslja poročajo, da so Rusi sklenili več pogodb z belgijskimi, francoskimi in luksemburškimi železarnami glede dobave železnih plošč in univerzalnega železa. Gre za naročilo 40.000 ton železa, ki je bilo dano belgijski tvrdki Bockerill & Boel in drugim francoskim in luksemburškim finančnim skupinam. Glavno vprašanje je bilo, kako naj se dobava financira.

KUBANY-JEV MATE ČAJ

Prani ter krepla živce in mišice. Pospešuje prebavo, delata apetit, regulira delovanje srca in ledvic. Kdor ga redno pije, se mu ni bati ne glita ne revme. Dobi se v vseh lekarnah v originalnih zavojih po 0.10 in 0.20, ali pri zastopstvu: Lekarna Mr. Milivoje Loustak, Ljubljana, Resljeva c. 1, ako pošljete v naprej Din 15.—. Sportniki, turisti, lovci, nogometaši: pijte ga redno!

Ivanka Šalec roj. Debevc

soproga stražnika v pok.

dne 7. t. m. po dolgi mučni bolezn, previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, 9. avg. 1934 ob 2 pop. iz mrtvašice veže splošne bolnišnice, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 6. avgusta 1934.

Ferdo Salec, soproj. Julči por. Olhofer, Ferdo, Just, Mimi, Zora, otroci in vse ostalo sorodstvo

Izvoz romunskega sadja na Poljsko. Med Poljsko in Romunijo je bila podpisana pogodba glede kontingentiranja zunanje trgovine. V smislu te pogodbe bodo Poljaki lahko uvozili še več volnenega in bombažastega blaga, gumijastih čevljev, cevi in strojev v Romunijo. Romunija bo nasprotno uvažala sadje, semena in koze.

Kovinska tkanina? Iz ameriških Združenih držav je prispelo poročilo o novem izumu. Baje se je nekemu znanstveniku posrečilo sestaviti »kovinsko tkanino«. Izumitelj je svoj izum že prijavil. Proizvod je tako mehak in prožen, da ga je mogoče mešati z navadno tkanino, bodisi z bombažasto, volneno ali iz umetne svile. Stroški za proizvodnjo nove tkanine niso še bili objavljeni, splošno pa sodijo, da niso mnogo večji kakor stroški za navadno tkanino.

Evropsko zlato gre v Ameriko. Zvezna rezervna banka v Newyorku poroča, da je prišlo do dne 3. avgusta 1.68 milij. dolarjev zlata iz Kanade, 1.66 milij. iz Anglije in 264.000 dolarjev iz Francije. K temu je treba še dodati nadaljni izvoz iz Anglije v znesku 2.30 milij. dolarjev in iz Francije 629.000.

Borza

Dne 7. avgusta 1934.

Denar

Funt si je nekoliko opomogel, kar je razvidno iz kvotacije v zasebnem kliringu v Zagrebu (231.35 do 233.30). Pezeta v zasebnem kliringu v Zagrebu 600—610, avstrijski šiling v Ljubljani je nekoliko nazadoval na 8—8.10.

Ljubljana. Amsterdam 2297.63—2308.99, Berlin 1312.36—1323.16, Bruselj 797.46—801.40, Curih 1108.35—1113.85, London 170.53—172.13, Newyork 3359.66—3387.92, Pariz 223.99—225.11, Praga 140.95—141.81, Trst 291.01—293.41.

Promet na zagrebški borzi 31.631 Din. Curih. Pariz 20.2075, London 15.415, Newyork 305, Bruselj 71.95, Milan 26.30, Madrid 41.90, Amsterdam 207.30, Berlin 118.50, Dunaj 72.60 (57), Stockholm 79.50, Oslo 77.50, Kopenhagen 68.85, Praga 12.73, Varšava 57.90, Atene 2.92, Carigrad 2.49, Bukarešta 3.05.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 71—72, vojna škoda 322—327, 8% Bler. pos. 69 bl., 7% Bler. pos. 56—58.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71—72 vojna škoda 322—324, 8. 323 bl., 9. 323—326, 11. 323 den., 12. 325—327, 6% begl. obv. 57—58, 8% Bler. pos. 68—68.75, 7% Bler. pos. 59—59.25. — Delnice: Narodna banka 4050 den. Priv. agrarna banka 217.22, Osj. sladk. tov. 115—120, Osj. livarna 145 bl., Impex 50 den., Trboveljska 90 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71.50 den., agrarji 38.50—39.50, vojna škoda 322—325 (322.321.55), 9. 323.50—324.50 (324), 12. 325.50—327, 7% Bler. pos. 59—59.75. — Delnice: Narodna banka 4100—4150, Priv. agrarna banka 218—219.50 (219.221.50).

Žitni trg

Ljubljana. Kuruza kval. gar. 147.50—150, pse. nica bač., 79.80 155—157.50, bač. 80 kg 157.50—160, moka bač., nularica 255—260, ban. nul. 260—265.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka pešna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

24-letni mladenič

z dobro prakso v stiri-
lizaciji in zavoju, išče
službo bolničarja na ki-
rurgiji. Priloži spričevalo.
Avgust Korent, Flo-
rijanska 21-L, Ljublj. a

Vajenci

Soboslikar, vajenca
Prmskovo 137, Kranj, v
sprejme Čehovin Filip,

Službodobe

Zastopnike

v vseh krajih, sprejme
domača zavarovalnica
proti proviziji in mesečni
plači. Ponudbe na upravo
»Slovenca« v Mariboru
pod št. 2506—8831. (b)

Izkušeno oskrbnico

mlajšo moč, samsko ali
vdovo brez otrok, išče
novozgrajeno planinsko
letovišče v Sloveniji.
Ponudbe pod »Kavcija«
št. 8921 na upravo »Slo-
venca« v Mariboru. (b)

Slugo

iščem samo za popol-
dnevne. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 8952.

Denar

Posredujem

denar na
hranilne knjižice
velikih denarnih zavodov
Rudolf Zore, Ljubljana,
Gledališka ulica 12. (d)

Vnajem

ISČEJO:

Kovaški mojster

vzame na prometnem
krajju kovačnico v najem.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 8958. m

ODDAJO:

Lokal

primeren za mlekar-
no, slaščičarno ali temu pri-
merni - oddam za no-
vember. Vošnjakova uli-
ca 4. Poizve se pri hiš-
nici. (n)

Skladišče

obširno, suho, zračno in
betonirani tlak, v sredi-
ni mesta se odda v naj-
em. Poizve se v trgo-
vini Perdan nasl., Krekov
trg. (n)

Stanovanja

ODDAJO:

Stanovanje

obstoječe iz sobe, kuh-
nje in pritliklin - oddam
za november. Vošnjakova
ulica 4. Poizve se pri
hišnici. (c)

Trisobno stanovanje

se odda. Ponudbe na upr.
»Slov.« pod »Poleg so-
dišč« št. 8705. (c)

Auto-motor

Tovorni avto

rabljen, brezhiben, 3 in
pol do 4 in pol tonski,
kupimo. Ponudbe upravi
»Slov.« pod »Tovorni
avto« št. 8906. (f)

Pohištvo

Spalnica

moderne, iz orehove ko-
renine, pleskane in ku-
hinjske opreme ter drugo
pohištvo dobite najceneje
pri Andlovic, Komenske-
ga ulica 34. (s)

Posestva

Posestvo

10 oralov, prvovrsten vi-
nograd, sadonosnik, nji-
va, gozd, dve stavbi, pol-
druugo uro od Maribora,
prodam za 85.000 Din
z vsem pridelkom — ra-
di bolezn. Trgovina Lu-
pinšek, Košaki, Maribor.

Posestvo

ob drž. cesti v Blekovi
vasi (Dol. Logatec) - na-
prodaj. Hiša novejša v
dobrem stanju, z večjim
zemljiščem, travniške in
gozdne parcele. Ugoden
nakup. — Pojasnila daje
Posojilnica v Logatcu do
srede avgusta t. l. (p)

Glasba

Klavirji!

Planini!

Kupujte na obroke

od Din 400.—

prve svetovne fabrikate:
Büsendorfer, Steinway,
Förster, Petrol, Höpfl,
Stingl original, ki so
nesporno najboljši!

(Lahka precizna mehani-
ka.) Prodaja jih izključno
le sodni izvedenec in bivši
učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Aleksandrova cesta 7.

Velikanska zaloga vseh glas-
benih instrumentov in strun

Naprodaj

dve partiji bleh instru-
mentov, prva za 12, dru-
ga za 20 ljudi. Pojasnila
daje N. Hvalič, kapel.
Križarske godbe, Opato-
vina 33, Zagreb. (g)

Objave

Preklíc

Podpisana Sušnik Ama-
lija s tem obžalujem in
preključem, kar sem ne-
resničnega govorila o Ja-
nežič Ivanu, krovskemu
mojstru v Ljubljani, gle-
de njegove obrti. 7. avg.
1934. Sušnik Amalija.

Preključujem

neresnične besede izgo-
vorjene na trgu proti Jeri
Trkov iz Hrušce. Jamnik
Franciška, Hrastje.

Kupimo

Maline

vsako množino kupi —
tvrdka »Vitamin«, Ljub-
ljana, Masarykova c. 16.

Srebrne krone

staro zlato in srebro ku-
pimo RAFINERIJA DRA-
GIH KOVIN - Ljubljana,
Ilirska ulica 36. vhod s
Vidovdanske ceste pri
gostilni Možina

Seno

sladko in polsladko, pre-
šano, velike partije ku-
puje Hojnik Josip, Celje. (k)

Kupimo

ca 1000 m starih želez-
nih cevi 25 cm ali 2000
po 15 cm. Cevi se bodo
uporabljale pod malim
pritiskom. Ponudbe na
upravo termalnega kopa-
lišča Dolenjske Toplice.

Razpis

Občina Košaki razpisuje
dobavo gramoz za ob-
činske ceste. Pravilno
opremljene ponudbe je
vložiti pismeno do 15.
avgusta t. l. v občinski
pisarni v Košakih, kjer
so reflektantom na raz-
pogoju tudi podrobnejši
pogoji. V Košakih, dne
5. avgusta 1934. (k)

Kupujem

prazne čiste steklenice
od Franc Jožefove gren-
čice. - Rojina, Ljubljana
VII (k)

Moško kolo

kupim. Bohoričeva 5. (k)

Seno

staro in novo, prešano
ali neprešano, kupuje -
stalno Anton Birgmayr,
Maribor, Meljski dvor. k

GRITZNER
POKROMANA KOLESA
Najboljši
šivalni stroji »ADLER« in »GRITZNER«
po izredno nizkih cenah
samo pri tvrdki.
JOSIP PETELINC - LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika, na vodo.
Večletna garancija! Pouk v umetnem vesenju
brazplačni! Telefon št. 2915.

Prodamo

Gospodinje,

gostilne, obrtniki

ne zamudite ugodne pri-
like! — Radi izpraznitve
zaloge, prodaja iz skla-
dišča Stanko Florjančič,
železnina, Resljeva cesta
št. 3 (pri Zmajskem mo-
stu) po najnižjih cenah.
Vhod v skladišče skozi
dvorišče. (l)

Nudimo Vam

za majhen denar dobra
oblačila. — A. Presker,
Sv. Petra cesta 14. (l)

»Reform« steklenice

za vkuhanje sadja in
povrtnin so letos cenejše.
— Cenike zahtevajte pri
tvrdki Lovro Petovar —
Ivanjkovci. (l)

IGN. VOK

Ljubljana, Tavčarjeva ul.
Podružnice:
Kranj, Novomesto, Celje.

Malinovec

pristen, naraven, s čistim
sladkorjem vkuhan - se
dobi na malo in veliko v
lekarni dr. G. PICCOLI,
Ljubljana, Dunajska c. 6.

DOBER TEK JE ZNAK ZDRAVJA.

Čim pa opazite pri otrocih ali odraslih, da jim
led ne prija, da niso dobre volje, je to znak
nerazpoloženja. Ne boste storili napak, ako jim
daste takoj v malo vode ali mleka prašek
»Magna«. »Magna« čisti prijetno, brez bolečin.
»Magna« osvežuje. Za iztrebljenje otrok majh-
no, odrasli veliko žlico.

»Magna« prašek se dobi v vseh lekarnah. Zavoj-
ček 4 Din.

Prodaj

20 oralov stoječe otave.
— Josip Čad, Ljubljana,
Podrožnik. (l)

VINA

dolenjska, štajerska in
sploh vseh vrst kupite pri
Centralni vinarni
v Ljubljani.

Otroški voziček

dobro ohranjen naprodaj.
Sv. Petra cesta 52. (l)

PREMOG

drva

Telefon 3934
SLOVŠA
Kolezijska 19

»Prilika«

samo Kersnikova 7 poleg
Slamiča. Prodaja in na-
kupuje nove in dobro
ohranjene premičnine —
vseh vrst. Za pismene
odgovore znamko 3 Din.
Zapomnite si naš naslov! (l)

Sode

pripravne za vino v ve-
likosti od 13 do 400 in
od 3500 do 4000 litrov,
se oddajo poceni. Mari-
bor, trgovina, Trubarje-
va 9. (l)

Razno

Razmnoževalni aparat
najnovejši, je združen
Ciklostil-Sapirograf, ki se
dobi za 650 Din pri Vir-
šek Andreju v Novem
mestu. (r)

Čitajte in širite
»Slovenca«!

Obiskovalci Mariborskega tedna — lep spomin si nabavite v trgovini

Branko Sučević

Maribor, Slovenska ulica 8

Parfumerija, kozmetika, brivski aparati, rezila, barve, olja
in firneži — Oglejte si pred nakupom veliko zalogo

Plise za volane v različnih gubah

Specielni entel oblek, volan, šalov itd.

Ažuriranje — predtiskanje.

Vezenje monogramov, zaves, perila.

Naveden na entel vložkov in žipk. — Hitro, fino in poceni!

Matek & Mikeš, Ljubljana (poleg hotela Štrkelj)

ZAHVALA. Za premnože dokaze iskrenega sočutja in
sožalja ob smrti naše nepozabne mame, stare mame itd., gospe

Ivane Rogel

vdove dimnikarskega mojstra

izrekamo vsem našo najprisrčnejšo zahvalo. Posebno zahvalo
smo dolžni sestram »Zavetišča sv. Jožefa« za vso skrb in
požrtvovalnost ob njeni težki bolezni, darovalcem cvetja in
vsem, ki ste drago pokojnico spemili na njeni zadnji poti.

Vsem še enkrat Bog plačaj!
Sv. maša za dušnico se bo brala v ponedeljek, dne 13. t. m.
ob pol 7 zjutraj v novi cerkvi v Šiški.

V Ljubljani, dne 8. avgusta 1934.

Zalujoče rodbine: ROGEL, BEVC, ŠTRUKELJ.

LITIJSKA GASILSKA ŽUPA IN GASILSKA ČETA

JAVLJATA TUŽNO VEST,

DA JE V NEDELJO, 5. AVGUSTA, NJEN DOLGOLETNI
TAJNIK IN POVELJNIK, PO DALJŠI, MUČNI BOLEZNI,
TOVARIS

PETERCA FRANC

PREVIDEN S SVETOTIJSTVI SVETE VERE, STAR KOMAJ

45 LET, VDANO UMRL

POGREB DRAGEGA, POŽRTVOVALNEGA ČLANA
JE BIL V TOREK, 7. AVGUSTA OB 4 POPOLDNE
IZ HIŠE ZALOSTI NA LITIJSKO POKOPALIŠČE
OHRANILI GA BOMO V NAJLEPŠEM SPOMINU!

LITJA, DNE 8. AVGUSTA 1934

»Poirti globoke žalosti naznanjamo tužno vest, da je dne
6. avgusta po kratki bolezni umrla v Zagrebu naša nadvse
ljubljena mati, stara mati itd., gospa

Terezija Ehenspanger

v 82. letu starosti.

Pogreb se bo vršil v Zagrebu na Mirogoj.

Ljubljana, Zagreb, dne 8. avgusta 1934.

ZALUJOČI OSTALI

Simončič Maks:

Galicija

40

Proti jutru je nehalo snežiti.

Okrog poldnega je za trenutek pokukalo celo
bledikavo jesensko sonce izza meglene koprene
in nas zabilo na prosto.

Pred majhno židovsko beznico se gnete polno
vojaštva. Kričijo vsevprek, sujejo se in prerivajo
kakor počestni paglavci. Nekateri so že pošteno
okajeni. Omahujočih korakov kolovratijo v parih,
podeč se za deklicami, ki se jim ponujajo z beda-
stim, umazanim smehom navadnih počestnic.

»Te galicijske punčare so se nas hitreje pri-
vadile, kakor pa mi njihovega blatu,« se reči
Čobal, ki se je pravkar srečno prerinil skozi gne-
do. Okoli vratu ima na snažni vrvi niz trebu-
šastih čutar, ki mu pri vsakem koraku zvenketajo
kakor ubiti kravji zvonec.

»Napolniti sem jih pustil za vsak slučaj, če
bo pa premalo, bom še enkrat skočil. Samo težko
je priti zraven. Nekateri se sploh ne ganejo iz
beznice. Ze od jutra ti lokajo jeruš, kakor žejen
pes vodo.«

Mimo nas ženejo črnovojnik nekega starej-
šega civilista. Na preih, s katerih mu je zdrknila
obeza, ima veliko rano. Suknjič ima obešen čez
rame, okrvavljena srajca pa je ovita okoli zveza-
nih rok.

Nekateri zdrve za njim, večina pa se zanj ne
zmeni. Teh umazanih prizorov smo sili do grla,
pomagati mu pa itak nihče ne more.

★

Ze od jutra se venomer valijo skozi vas novi
oddelki. Vsevprek: pehota, topništvo, prtljažni in

municipijski vozovi, posamezni konjeniki na kilavih
konjih, civilisti in vozovi z ranjenci, trop goveje
živine, utrjene in sestradane, katero goni trop
razčepanih pobalinov z batinami in kričanjem.

Od vseh strani vik in trušč, cepetanje nog,
civiljen voz.

Nekateri polki imajo številčno komaj velikost
bataljona. Zamazani in utrjeni se vlečejo mimo
nas po blatni, razriti cesti Čehi, Poljaki, Nemci,
Madžari... Z brezizraznimi očmi strme v daljavo,
iz katere smo prišli mi pred tremi dnevi.

»Kje neki se je vzelo vse to?« civil nekdo
zraven mene. »Jo bomo gotovo morali tudi mi
kmalu spet pobrisati nazaj. Kaj misliš,« se obrne
k meni, »ali ne bi bilo pametnejše, če bi nas bili
kar tam pustili? Pa kakor je videti, ne znajo ti
bedaki drugega, kakor poditi nas iz kraja.«
Sit sem teh večnih tožb, zato se zmuznem v
naš brlog. Čobal, ki si je najbrž privoščil nekaj
poštenih požirkov iz čutar, leži zleknen na otepu
slame in smrči ha vse pretege. Ležem na svoj
prostor. Verjetno je, da bomo morali oditi tudi
mi, zato je še najbolje, če se pošteno spočijem.
Bogve, kdaj bom spet počival tako lepo pod
streho.

★

Znočilo se je. O kakšnih posebnih odredbah
ni duha ne sluha.

Po večerji, s katero se je Ličan postavil, kar
se je le dalo, je bila razdelitev cigaret in tobaka.
Kadilci so dobili vsak po deset ogreklih, žvekalci
pa po pol klobase tobaka.

V sladki brezdelnici se premetavamo po slami
in puhamo debele oblake dima pod strop brloga.

»Treba bo odpreti vrata, če ne se še zadušimo
v tem dimu!« ugotavlja Lebinger, ki si je pravkar

prižgal ob čiku že četrto cigareto. Pa se kljub temu
ne premakne z mesta.

»Kaj bi te skrbele takšne malenkosti!« mom-
lja Možina. »Prekajeno meso se drži mnogo delj
časa kakor pa sveže. Če ti pa dim ni všeč — saj
veš, kje so vrata!«

»Ti sploh nisi srečen, če se nad kom ne
zadirjaš!« se razhudi Lebinger.

Naenkrat je konec prepira. Nekaj prileti po
stopnicah in butne ob vrata, ki se odpro s takšno
silo, da nam skoraj ugasnejo sveče.

»Zlodjeva luknja!« rentič desetnik Kržan in
se pobira s tal. »Ni dosti manjkalo, pa bi si bil
zlomil nogo. Zdaj pa glejte, da se hitro okomate!«
Ne vem sicer, kdaj odmarširamo, a pripravljeni
moramo biti za vsako minuto!« nam vpije med-
tem, ko že odhaja po stopnicah.

»Prekleta svinjarija!« rentič Čobal. »Pa prav
nocoj si morajo zmisлити tega zlomka, ko mi tako
čudno brenčijo v glavi, kot bi rojile čebele. Čebin,
daj, poišči mi mojo ropotijo! Niti pripogniti se ne
smem, tako čudno mi silijo kri k srcu. Bojim se, da
me bo zadel božji žlak.«

»Ne bi bilo prevelike škoda!« se mu roga
Čebin in mu baše razmetano drobnarijo v teleč-
njak. »Skoraj vse žganje je sam požlampa! — saj
ni potem čudno, če ti silijo kri k srcu!«

»Halo! Vsi ven! Pa hitro!« kriči nekdo vrh
stopnic.

»Ne bo takšne sile!« odgovarja Šmuc. »To pe-
sem že vsi predobro poznamo. Najprej te gonijo
na cesto, kakor da se že bajta podira nad tabo,
ko si pa zunaj, te pustijo ure in ure stati na enem
in istem mestu, da je naravnost čudno, če ne po-
ženeš korenin v zemljo!«

Čobal stoka in tarna, da bi se ga moral ka-
men uemiliti.

»Kolebaj, čmerika, kolebaj!« ga priganja Če-
bin. »Tvoj pihavnik sem za enkrat vzel jaz. Ko
boš zunaj in te zrak pošteno prepriha, bo kmalu
boljše.«

Možina je zadnji. Brezka po slami, če ni morda
kdo kaj pozabil, potem